

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

03.10.2023 nr. 04-03/882/1433

La nr. _____

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

La adresarea Cancelariei de Stat nr.18-69-9897 din 18 septembrie 2023, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023) și comunică următoarele.

La art.I din proiect:

La pct.7, ce vizează modificarea art.21 alin.(1), lit.c) urmează a fi exclusă, deoarece pct.1 din art.I deja prevede substituirea textului ”nota informativă” cu textul ”nota de fundamentare”.

La pct.10, referitor la art.27¹, la alin.(3) pct.4) cuvântul „rectificare” de substituit cu cuvântul „modificare”.

La pct.12 se propune excluderea prevederii ce vizează elaborarea tabelului comparativ la etapa inițială, deoarece conform art.40 lit.g) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, acesta se prezintă la etapa de adoptare, aprobare sau emitere a proiectului de act normativ, ca parte integrantă a dosarului de însoțire a acestuia.

Totodată, remarcăm că instituirea obligației de elaborare a tabelului comparativ, concomitent cu versiunea inițială a proiectului, ar tergiversa inițierea procedurii de avizare/consultare publică, fapt cu impact major, în special pentru proiectele cu relevanță UE, având în vedere angajamentele și termenii actuali de transpunere ale aquis-ului comunitar. Mai mult de atât, vor fi necesare timp și resurse suplimentare din partea autorilor, în contextul în care tabelul comparativ elaborat la etapa inițială va necesita a fi ajustat după fiecare etapă de promovare (avizare primară, avizare secundară, expertizare juridică).

Cu referire la **pct.15**, se propune modificarea art.32 alin.(7) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative prin completarea după cuvintele „spre avizare” cu cuvintele „ , expertizare”, astfel fiind asigurată concordanța cu noua redacție propusă de autor pentru art. 34 alin.(6) din Legea menționată.

La pct.17:

- La art.34 din proiectul de lege, considerăm drept nejustificată excluderea prevederilor indicate la alin.(5) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative,

aferente expertizei financiare efectuată de către Ministerul Finanțelor și obligativitatea acesteia pentru proiectele care au impact asupra bugetului public.

- Referitor la art.34 alin.(5), după cuvântul „*sinteza*” de completat cu cuvintele „*constatărilor și*”, așa cum este menționat și în completările la art.37 alin.(1¹), prevăzute în pct.18 din proiect.

La pct.18:

- referitor la completarea art.37 cu alin.(1¹), după textul „*propunerilor*,” se va completa cu textul „*sinteza recomandărilor reprezentanților societății civile*,” în vederea asigurării prezentării complete a pachetului de documente necesar efectuării expertizei juridice;

- referitor la prevederea de modificare operată la alin.(4), este necesară revederea acesteia, întrucât nu este clar scopul urmărit de autor.

La **pct.19** considerăm că necesitatea prevederii de la art.38 alin.(6) urmează a fi examinată în mod suplimentar. Or, vor avea loc situații când avizul autorității interesate, prezentat cu o întârziere de o zi/câteva zile, este unul de importanță majoră pentru îmbunătățirea calității proiectului elaborat. Mai mult ca atât, nu este clar cum ar trebui să procedeze autorul proiectului cu avizul respectiv. Or, pe de o parte, depășirea termenelor de avizare/expertizare reprezintă aviz pozitiv tacit (potrivit art.38 alin.(6) din proiect), iar până la urmă avizul respectiv, prezentat cu întârziere, poate să fie unul negativ sau să conțină propuneri/obiecții majore asupra proiectului respectiv.

La **pct.20**, se propune completarea textului propus pentru alin.(1) din art.39 cu textul „*cu reflectarea în sinteză*”.

După **pct.25** se propune de completat cu un punct nou cu următorul cuprins:

„La articolul 50 alineatul (2), textul „*ordonanțelor și hotărârilor Guvernului*” se substituie cu textul „*hotărârilor și ordonanțelor Guvernului*”, pentru a fi indicate în consecutivitatea, prevăzută la art.102 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova.

La **pct.30**, se propune expunerea art.56 alin.(2) în următoarea redacție: „Legile care modifică Codul fiscal, Codul vamal, precum și pentru legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și a legilor ce țin de politica fiscală și vamală, intră în vigoare peste 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării.”

La **pct.35**, în scopul evitării erorilor de interpretare și asigurarea clarității normelor, se propune expunerea textului propus la alin.(3¹) în conținutul alin.(4) din art.63, întrucât considerăm că acesta se referă la situațiile vizate în alin.(4).

Pentru a menține aceeași abordare ce ține de esența procesului de elaborare nemijlocită a textului unui proiect de act normativ, **pct.39** (cu referire la modificarea art.75 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative), se propune de a fi completat cu o normă suplimentară cu următorul cuprins:

„la alineatul (4), cuvintele „*studiu de cercetare*” se substituie cu cuvintele „*rezultate ale activității de documentare*”.”

La **pct.41**, ce ține de ajustarea Anexei nr.1 a Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative (ce prevede structura și modul de completare a notei de fundamentare), observăm că necesitatea de descriere a aspectelor *economice* ale proiectului se regăsesc atât la compartimentul 5 „Fundamentarea economico-financiară”, cât și la compartimentul 4¹ „Impactul de fundamentare”. Astfel, pentru

evitarea dublării informațiilor și/sau interpretării eronate, se consideră necesar revizuirea aspectului dat.

La fel, la pct.41, referitor la completarea pct.5 din Anexa nr.1, textul „Se descrie impactul economico-financiar, cu indicarea cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ și, după caz, a veniturilor generate/ratate de noile reglementări. De asemenea, se descifrează calculele din care rezultă cheltuielile menționate supra.” se propune de substituit cu textul „Se descrie impactul financiar asupra bugetelor, cu indicarea costurilor necesare pentru punerea în aplicare a actelor normative, reflectate pe bugete componente ale bugetului public național și pe ani bugetari, inclusiv cu indicarea resurselor de la parteneri de dezvoltare, sau identificarea economiilor în cadrul bugetelor actuale care ar putea fi realocate în scopuri propuse, și după caz, informații privind veniturile generate/ratate de noile reglementări. La estimarea costurilor punerii în aplicare a actului normativ se ține cont de resursele financiare stabilite în cadrul bugetar pe termen mediu și bugetele anuale. De asemenea, se descifrează calculele din care rezultă costurile menționate supra.”.

La art.II din proiect:

Dat fiind faptul că textul „*în limba de stat*” nu se regăsește în redacția actuală a prevederilor art. 1 alin. (1) din Legea nr.173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, se propune expunerea **Art. II** al proiectului în următoarea redacție:

„**Art. II.** – La articolul 1 alineatul (1) din Legea nr.173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 183-185, art. 653), cuvintele „în limba română cu traducere în limba rusă și în alte limbi” se substituie cu cuvintele „în limba română”.

La art.III din proiect se propune de completat Legea integrității nr.82/2017 cu următoarea modificare:

”La articolul 22 alineatul (1), cuvintele „și extrabugetare” se exclud”, întru aducerea prevederii respective în concordanță cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.”

Suplimentar la proiect, menționăm că Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător reglementează unele aspecte ce țin de analiza impactului de reglementare (cu efectuarea referințelor inclusiv la nota informativă a proiectului de act normativ). Prin urmare, considerăm necesar fie completarea proiectului cu un articol suplimentar de ajustare a Legii prenotate (similar cu art.II și art.III din proiect), fie completarea art.IV din proiect cu o normă suplimentară, conform căreia ulterior adoptării și intrării în vigoare a proiectului propus, urmează a se prezenta Parlamentului propuneri de ajustare a legislației în modul corespunzător.

Ministru

Digitally signed by Rotaru Petru
Date: 2023.10.03 15:34:50 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Petru ROTARU

Ex. Balan
(022)26-28-88

AmCham Moldova
fighting for your business

**Confederația Națională
a Patronatului
din Republica Moldova**

**FOREIGN INVESTORS
ASSOCIATION
REPUBLIC OF MOLDOVA**

**ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ
A COMPANIILOR DIN
DOMENIUL TIC**

**Către: Veronica Mihailov-Moraru
Ministra Justiției**

**Dumitru Alaiba
Viceprim-ministru, Ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării**

**Artur Mija
Secretar general al Guvernului**

**Copie: Inguna Dobraja
Directoare de țară a Băncii Mondiale pentru Moldova**

**Jānis Mažeiks
Ambasador, șef al Delegației UE în Republica Moldova**

Nr. 92 din 2 octombrie 2023

Ref.: Exprimare de îngrijorări în legătură cu unele propuneri de norme din proiectul legii privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative)

Stimate doamne,

Stimați domni,

Vă salutăm din numele Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (AmCham Moldova), Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova (CNPM), Asociației Investitorilor Străini (FIA Moldova), Asociației Naționale a Companiilor din Domeniul TIC (ATIC) și Asociației Naționale a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”.

Prin prezenta scrisoare, ne exprimăm profunde îngrijorări în legătură cu unele propuneri de norme din proiectul legii privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative).

I. PUNCTUL 10 DIN PROIECTUL DE LEGE PREVEDE URMĂTOARELE:

„10. Se completează cu articolul 27¹ cu următorul cuprins:

Articolul 27¹. Activitatea de documentare

[...] Analiza de Impact nu se întocmește pentru: 1) proiectele documentelor de politici; 2) proiectele actelor normative cu relevanță UE; 3) proiectele de acte privind încheierea, suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatelor internaționale; 4) proiectele privind aprobarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat, a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și a proiectelor de rectificare a acestora, precum și rapoartele privind executarea acestor bugete; 5) alte categorii de acte, stabilite de Guvern.”

Asociațiile semnatare nu susțin norma propusă și noua abordare cu referire modul de fundamentare a proiectelor de acte normative.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>

AmCham Moldova
fighting for your business

Confederația Națională
a Patronatului
din Republica Moldova

FOREIGN INVESTORS
ASSOCIATION
REPUBLIC OF MOLDOVA

ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ
A COMPANILOR DIN
DOMENIUL TIC

Context

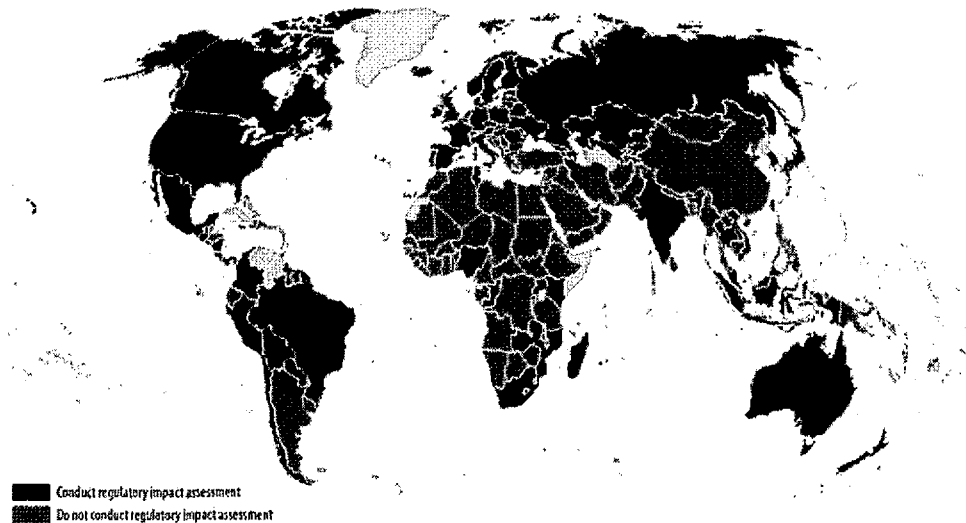
Cu referire la dreptul Guvernului Republicii Moldova de a determina categoriile de acte normative pentru care Analiza Impactului de Reglementare nu se va întocmi.

Legea nr. 235/2006 a fost prima lege care a introdus în legislația națională instituția Analizei Impactului de Reglementare, care a fost transpusă peste doi ani în textul Legii nr. 780/2001 privind actele legislative și Legii nr. 317/2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale (prin intermediul pachetului de legi Ghilotina II care au succedat-o), instituție care a fost preluată și în legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Evaluarea impactului reglementării (AIR) este recunoscută de majoritatea țărilor dezvoltate ca fiind un instrument cheie pentru îmbunătățirea calității modului de luare a deciziilor de reglementare. AIR-urile sunt utilizate pe scară largă în cadrul țărilor membre ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), iar astăzi un număr tot mai mare de țări în curs de dezvoltare implementează noi proceduri AIR în sistemele lor de guvernare.

Importanța globală a Analizei Impactului de Reglementare a crescut semnificativ după introducerea ei în sistemul de reglementare al Statelor Unite în 1978. Pe parcursul ultimilor 30 de ani, AIR a fost puternic promovată de către organizațiile internaționale precum Banca Mondială, deoarece această abordare permite guvernelor să se asigure că legile și reglementările pe care le elaborează și implementează sunt de înaltă calitate - eficiente, transparente și responsabile¹.

La moment, 32 din cele 35 de țări OCDE includ AIR-ul în cadrul lor de reglementare².

¹ Sursa: *Global Indicators of Regulatory Governance : Worldwide Practices of Regulatory Impact Assessments (English)*. Washington, D.C. : World Bank Group, p. 3.
<http://documents.worldbank.org/curated/en/905611520284525814/Global-Indicators-of-Regulatory-Governance-Worldwide-Practices-of-Regulatory-Impact-Assessments>

² Sursa: *Ibidem*, p. 4.

AmCham Moldova
Lighting for your business

Confederația Națională
a Patronatului
din Republica Moldova

FOREIGN INVESTORS
ASSOCIATION
REPUBLIC OF MOLDOVA

ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ
A COMPANILOR DIN
DOMENIUL TIC

Având în vedere datele prezentate, asociațiile semnatare consideră că Analiza Impactului de Reglementare urmează a fi elaborată pentru majoritatea categoriile de acte normative, urmând a fi o regulă care trebuie în continuare respectată. Reglementarea dreptului Guvernului de a determina categoriile de acte normative pentru care Analiza Impactului de Reglementare trebuie elaborată va avea un efect invers – atunci când obligația elaborării Analizei Impactului de Reglementare ar putea constitui o excepție.

Cu referire la regula nou-propusă de neîntocmire a Analizei Impactului de Reglementare pentru proiectele actelor normative cu relevanță UE

Astăzi, o proporție din ce în ce mai semnificativă a reglementărilor naționale ale statelor membre UE provin de la nivelul organelor suprastatale UE. Această afirmație este valabilă și pentru țările candidate, care aspiră la o integrare mai strânsă și, în cele din urmă, la aderarea deplină la UE.

Potrivit unui raport OECD (2021)³, o viziune greșită pare să prevaleze în rândul oficialilor precum că, analiza ex-ante a impactului noilor reglementări care rezultă din procesul de aderare la UE nu este necesară, având în vedere angajamentul puternic la nivel politic față de avansarea în procesul de integrare în UE. Acest lucru creează riscul ca țările să nu reușească să efectueze în mod sistematic o analiză care sprijină implementarea legilor de transpunere. Ca rezultat, prea multe reglementări sub-optimale pot fi introduse, reducând eficacitatea și impactul noilor politici.

Chiar și așa, unele din țările candidate (Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo, Montenegro, Macedonia de Nord și Serbia), aplică aceleași cerințe și standarde pentru analiza și evaluarea impactului pentru cazurile de transpunere a legislației UE, la fel ca și pentru propunerile naționale de acte normative, chiar dacă acest proces în fiecare stat are unele lacune administrative⁴.

	RIA required for EU transposition cases	EU transposition cases following the same requirements as domestic proposals (2017)	Availability of special guidance on conducting RIA on EU transposition cases	Use of Table of Concordance (2017)	Timely translation of EU directives (2017)
Albania	Yes	Yes	No/minimal	Required	Yes
BiH (State)	Yes	Yes	Yes ^{xxx}	-	Yes
BiH (Federation)	Yes	Yes	No	-	Yes
BiH (RS)	Yes	Yes	Yes ^{xxxi}	-	Yes
BiH (BD)	Yes	Yes	No	-	Yes
Kosovo	Yes	Yes	Yes ^{xxxb}	Required	No
Montenegro	Yes	Yes	No	Required	No
North Macedonia	Yes	Yes	No/minimal ^{xxv}	Required	Yes
Serbia	Yes	Yes	No/minimal ^{xxv}	Required	Yes

Potrivit aceluiași raport, cererea pentru un nivel adecvat de analiză a impactului politicii prin AIR crește în timpul procesului de integrare europeană, pe măsură ce țara avansează la eventuala aderare. Acest lucru este determinat în mare parte de cererea proprie a UE de evaluare suplimentară a impactului și a riscurilor, pentru a sprijini orice înțelegeri tranzitorii solicitate de administrațiile naționale⁵.

³ Sursa: [https://one.oecd.org/document/GOV/SIGMA\(2021\)1/en/pdf](https://one.oecd.org/document/GOV/SIGMA(2021)1/en/pdf), p. 6.

⁴ Sursa: [https://one.oecd.org/document/GOV/SIGMA\(2021\)1/en/pdf](https://one.oecd.org/document/GOV/SIGMA(2021)1/en/pdf), p. 61.

⁵ *Idem*.

AmCham Moldova
fighting for your business

Confederația Națională
a Patronatului
din Republica Moldova

FOREIGN INVESTORS
ASSOCIATION
REPUBLIC OF MOLDOVA

ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ
A COMPANIILOR DIN
DOMENIUL TIC

Potrivit Manualului privind apropierea juridică ca element cheie pentru succesul procesului de integrare Europeană a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, transpunerea actelor normative UE fără a analiza mai întâi efectele și opțiunile unor astfel de acte ar putea duce cu ușurință la o legislație moldovenească care este pe deplin armonizată, dar inaplicabilă. Elaborarea AIR-urilor va fi imperativă în timpul negocierilor de aderare pentru capitolele (financiar) cele mai solicitante, precum mediu, transport, energie și agricultura. Pentru ca negocierea să fie realistă și implementabilă, va trebui definită în conformitate cu capacitățile Moldovei de implementare a *acquis*-ului UE. Aceste capacități nu pot fi evaluate fără a dezvolta un AIR adecvat (și uneori aprofundat)⁶.

Nu în ultimul rând, menționăm că Chestionarul completat de către Republica Moldova pentru elaborarea opiniei privind aplicarea Republicii Moldova în vederea obținerii calității de membru al Uniunii Europene, conține o întrebare și un răspuns afirmativ al statului în ceea ce privește existența în legislația națională a procedurii de evaluare a impactului actelor normative, înțelegându-se că este o cerință considerată de către Uniunea Europeană la acordarea statutului de țară candidat⁷.

II. PUNCTUL 17 DIN PROIECTUL DE LEGE SE EXPUNE ÎN REDACȚIE NOUĂ ȘI EXCLUDE OBLIGAȚIA DE REMITERE A PROIECTELOR DE ACTE NORMATIVE CE REGLEMENTEAZĂ ACTIVITATEA DE ÎNȚEPRINZĂTOR SPRE EXPERTIZĂ CĂTRE GRUPUL DE LUCRU AL COMISIEI DE STAT PENTRU REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE ÎNȚEPRINZĂTOR

Asociațiile semnatare nu susțin norma propusă și anticipează următoarele consecințe nefavorabile climatului investițional al țării:

- *Scădere treptată a implementării și calității AIR, precum și a calității proiectelor de acte normative elaborate de autoritățile publice*

Gradul de implementare și elaborare a AIR de către funcționarii publici se va reduce, ceea ce nu va permite valorificarea la maximum ale avantajelor AIR în procesul de elaborare și avizare a actelor normative. Astfel, factorii de decizie nu vor dedica atenție suficientă calității fundamentării proiectelor de acte normative, ceea ce la rândul său poate duce la aprobarea unor acte normative de calitate inferioară. Interesul diminuat față de AIR în cadrul autorităților publice va afecta promovarea potrivită a acestui proces de elaborare a politicilor/actelor normative bazate pe evidență. Pe termen mediu va avea de suferit imaginea autorităților, în special prin reducerea încrederii din partea mediului de afaceri în instituțiile statului și creșterii incertitudini privind regulile de joc în relația stat - business.

- *Diminuarea eficienței activității Grupului de Lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (GL)*

Din anul 2004 până în prezent, Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător are o activitate perpetuă și este unicul organ de evaluare anticipată și publică a proiectelor de acte normative. Trebuie de menționat că Cancelaria de Stat cu suportul partenerilor de dezvoltare au perfecționat în ultimii ani cadrul legal legat de AIR și GL. Noile amendamente s-au bazat pe experiența internațională, care sugerează că, cu cât nivelul de sprijin politic pentru AIR este mai înalt, cu atât mai mult succes are acesta în punerea sa în aplicare.

⁶ Sursa: https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/handbook-on-the-legal-approximation_varianta-de-tipar-no-copy_0.pdf?fbclid=IwAR0J0BAQaaAR2CgnjhOevmzGg9b00Qa4rtQd9M_xEDcPiN6C9GFcHSM475A, p. 121.

⁷ https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/chestionar_p.1-final-ue.pdf

AmCham Moldova
Lighting for your business

**Confederația Națională
a Patronatului
din Republica Moldova**

**FOREIGN INVESTORS
ASSOCIATION
REPUBLIC OF MOLDOVA**

**ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ
A COMPANIILOR DIN
DOMENIUL TIC**

În viziunea mediului de afaceri, care participă activ în calitate de membri ai GL, activitatea acestuia în ultimii ani a devenit mai prodigioasă și eficientă decât în anii trecuți.

Având în vedere cele menționate, asociațiile semnatare nu susțin noua abordare impusă prin intermediul proiectului de lege și consideră propunerile ca fiind în contradicție cu bunele practici internaționale, solicitând excluderea acestora din proiectul de lege și inițierea consultărilor publice cu reprezentanții mediului de afaceri.

Suntem în continuare la dispoziția dumneavoastră pentru orice informații suplimentare.

Cu respect,

Mila Malairău
Director Executiv
AmCham Moldova

Vladislav Caminschi
Director Executiv
CNPM

Ana Groza
Director Executiv
FIA Moldova

Marina Bzovii
Director Executiv
ATIC

Carolina Linte
Director Executiv
Asociația „Lapte”

Digitally signed by Bzovii Marina
Date: 2023.10.02 15:19:43 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Digitally signed by LINTE CAROLINA
Date: 2023.10.02 18:00:10 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

Nr. 07/ 7368 din 29.09.2023

Ministerul Justiției a RM
secretariat@justice.gov.md

copie: Cancelaria de Stat a RM
cancelaria.gov.md

Autoritatea Națională de Integritate (*în continuare Autoritatea*) a examinat scrisoarea Cancelariei de Stat a Republicii Moldova, nr. 18-69-9897 din 18 septembrie 2023, înregistrată în secretariatul Autorității cu nr. 8929 la data de 19 septembrie 2023, prin care s-a solicitat avizarea proiectului de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023)*.

Drept urmare, reținând misiunea și competențele Autorității consfințite în Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, Autoritatea comunică lipsa propunerilor, obiecțiilor și comunică susținerea proiectului actului normativ vizat.

Președinte

Digitally signed by Chișca Lilian
Date: 2023.09.29 10:28:47 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilian CHIȘCA

Nr. 02-DJAC/2088

27.09.2023

la Nr. _____

Ministerul Justiției

Copie:
**Cancelaria de Stat a
Republicii Moldova**

Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) a examinat, în limitele competențelor sale, proiectul hotărârii de Guvern *cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative)* (**număr unic 805/MJ/2023**), remis spre avizare prin scrisoarea Cancelariei de Stat a Republicii Moldova nr. 18-69-9897 din 18 septembrie 2023 și comunică susținerea acestuia, cu următoarele propuneri.

1. La pct. 2 textul care urmează a fi exclus din art. 1 alin. (2), necesită a fi rectificat în modul corespunzător „și nici actelor care **nu** conțin norme de drept”.

2. La pct. 3:

- noțiunea și etapele “analizei impactului” urmează a fi corelate cu prevederile Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, mai cu seamă și prevederile art.3 alin. (2) ale Legii nr. 100/2017 fac referire la respectarea principiilor stabilite de aceasta.

3. La pct. 5 considerăm utilizarea sintagmei „Hotărârea Guvernului care are caracter normativ” de la art.14 alin.(1) și alin.(2) inoportună reieșind din conținutul prevederilor art. 6 al Legii nr.100/2017, care în mod imperativ definește categoriile de acte normative, inclusiv și Hotărârea Guvernului care poate fi doar act normativ.

4. La pct. 6 considerăm inoportună completarea cu lit. a¹), întrucât analiza de impact este parte a notei de fundamentare, aceasta se reflectă deja la prima etapă de legiferare, or la art. 21 această acțiune nu este inclusă ca fiind una din etapele elaborării proiectului de act normativ, respectiv analiza de impact nu poate fi considerată drept etapă a legiferării, ci o etapă a elaborării proiectului.

5. La pct.7, prin modificările efectuate la art. 21 alin. (1) și anume prezentarea unei redacții noi la lit. e) „consultarea publică, avizarea și expertizarea proiectului actului normativ” și includerea lit. f¹) cu redacția „expertiza juridică” , iar în acest sens, pentru claritate și detaliere, se propune a enumera imperativ tipurile de expertiză, precum sunt în redacția actuală a art. 21 lit. e). Totodată, prin introducerea literei d¹) nu este clară prevederea ce reglementează procedura de înregistrare a proiectului de act normativ, și anume cine este responsabil de înregistrare și de atribuire a numărului.

6. La pct. 13, la litera e¹) pentru coerență și claritate se propune a fi utilizată noțiunea de „analiza impactului”.La pct.14 formularea de la art. 31 alin. (1) “Actele

normative cu relevanță UE se elaborează și se promovează în modul stabilit de Guvern” necesită a fi corelată cu prevederile Legii 100/2017, deoarece actele normative cu relevanță UE, ca și toate celelalte acte normative se elaborează și se promovează în conformitate cu Legea 100/2017 și actele normative subsecvente legii, or potrivit art. 1 din Legea 100/2017, prezenta lege stabilește categoriile și ierarhia actelor normative, principiile și etapele legiferării, etapele și regulile elaborării proiectelor actelor normative, cerințele de bază față de structura și conținutul actului normativ, reguli privind intrarea în vigoare și abrogarea actului normativ, privind evidența și sistematizarea actelor normative, procedeele tehnice aplicabile actelor normative, precum și reguli privind interpretarea, monitorizarea implementării prevederilor și reexaminarea actului normativ. Drept urmare, toate actele normative se elaborează și se promovează în modul stabilit de Legea 100/2017, iar includerea la art. 31 alin. (1) a sintagmei “Actele normative cu relevanță UE se elaborează și se promovează în modul stabilit de Guvern” creează incertitudine și contradictorialitate.

7. La pct.18, modificarea la art. 37 alin. (4) nu este specificată acțiunea care urmează a fi efectuată cu cuvintele „și se înregistrează de către Ministerul Justiției, în modul stabilit de către Guvern.”, iar în acest sens se propune includerea sintagmei “se abrogă”.

8. La pct.19, în scopul excluderii interpretărilor privind termenul maxim care poate fi extins pentru efectuarea expertizelor, se propune redarea art. 38 alin. (3) în următoarea redacția “În funcție de complexitatea și volumul actului normativ, termenul de examinare poate fi restrâns **sau extins** la cel mult jumătate, cu informarea autorului proiectului actului normativ”.

9. La pct. 30 autorul propune completarea art. 56 cu alin. (3¹) în următoarea redacție ”Data intrării în vigoare a actului normativ poate fi modificată doar până la survenirea momentului intrării în vigoare a acestuia.” Se propune concretizarea și expunerea unor criterii clare privind posibilitatea aplicării normei date astfel încât împrejurările date să nu ducă la situații perpetui de amânare de punere în aplicare a unui act normativ sau în sens invers, de accelerare a punerii în aplicare.

10. La pct. 30 autorul propune completarea art. 56 cu alin. (3¹) în următoarea redacție ”Data intrării în vigoare a actului normativ poate fi modificată doar până la survenirea momentului intrării în vigoare a acestuia.” Această prevedere este incertă și ambiguă și, drept urmare, propunem a fi exclusă din proiect.

Cu respect,

Director adjunct

Digitally signed by Bojoga Silvia
Date: 2023.09.27 16:53:23 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Silvia BOJOGA

Republica Moldova

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică
ANRE

str. Alexandr Pușkin, nr. 52A, MD-2005 Chișinău, Tel: 022 823 955, anre@anre.md, <http://www.anre.md>

Nr. 06-01/ 4080 din 22 .10.2023
La nr. 18-69-9897 din 18 septembrie 2023

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md
diana.melenciuc@justice.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE/Agencia) a examinat demersul Cancelariei de Stat nr. 18-69-9897 din 18 septembrie 2023 prin care se solicită avizarea *proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023, autor – Ministerul Justiției)*, și intervine cu următoarele propuneri.

1. La pct. 3 (Art. 2) la noțiunea „*act cu relevanță UE*” după sintagma „în ordinea juridică” este oportun de substituit cuvântul „internă” cu cuvântul „națională”, pentru a exclude confuziile cu actele normative interne ale autorităților.

Totodată, considerăm oportun de inserat și noțiunea de „*clauză de armonizare*” cu următorul cuprins: „*Clauza de armonizare - mențiunea din proiectul actului normativ sau din actul normativ privind transpunerea legislației Uniunii Europene, care are drept scop facilitarea evidenței progresului de armonizare legislativă prin indicarea gradului de transpunere și a actului sau a actelor Uniunii Europene transpuse*”.

2. La pct. 10 (Art. 27¹) la alin. (3) este oportună includerea unui subpunct nou cu următorul cuprins: „*proiectele actelor normative cu termene de executare restrânse stabilite de un act legislativ sau document de politici*”. Această propunere derivă din raționamentele în care legiuitorul impune prin dispozițiile finale și tranzitorii ale unor acte legislative, termene foarte restrânse pentru elaborarea și adoptarea unor acte normative, în scopul soluționării în regim de urgență a unor situații neprevăzute. Astfel, că respectarea procedurii de elaborare a actului normativ este deseori compromisă prin termenele extinse ale expertizei de impact asupra activității de întreprinzător, care poate dura cel puțin 14 zile (expertiza AIR, după care expertiza proiectului). Omiterea unei etape a procesului de legiferare poate avea loc doar prin excepție instituită expres de lege, or în caz contrar, actul normativ poate fi supus anulării de către instanța de judecată din motivul încălcării procedurii legale de elaborare.

3. La pct. 18 (art. 37) la alin. (4) nu este clară intenția autorilor referitor la cuvintele: „și se înregistrează de către Ministerul Justiției, în modul stabilit de către Guvern.”, nefiind indicat ce urmează să se întâmple cu această sintagma (se exclude, se substituie sau se modifică). Conform Notei Informative la Proiect rezultă excluderea procedurii înregistrării de stat de către Ministerul Justiției a actelor normative ale autorităților publice (actele normative departamentale), evidența

acestora asigurându-se de către fiecare autoritate în mod individual. Acest fapt însă nu este redat expres în Proiect și nici în Tabelul comparativ la Proiect.

4. La pct. 18 (art. 37) alin. (7) este necesar de reformulat prima propoziție după cu urmează „Autoritatea emitentă decide includerea recomandărilor din expertiza juridică în versiunea finală a proiectului de acte normative”. Or, modul în care este formulată prevederea din proiect „Recomandările din expertiza juridică se includ în versiunea finală a proiectului de acte normative” atribuie un caracter obligatoriu (deși cea de-a doua propoziție precum ar lăsa loc de interpretare) și o puterea decizională absolută Ministerului Justiției asupra prevederilor proiectelor actelor normative elaborate de autoritățile publice, ceea ce contravine în mod special principiului independenței autorităților de reglementare. Din aceste considerente, este judicios de substituit această normă imperativă cu una de dispoziție, ce ar permite o marjă de discreție autorităților emitente în cazurile fundamentate legal. Propunerea respectivă corespunde în totalmente raționamentului autorilor expus la pct. 20 din proiect și va exclude eventualele echivoc legislative în aplicabilitatea acestor două norme legale de către autorii proiectelor de acte normative.

5. La pct. 30 (Art. 56) alin. (3¹), la final este oportună completarea prevederii cu textul: „cu excepția unor situații argumentate, care țin de securitate națională, viața și sănătatea oamenilor”.

6. La pct. 37 (art. 70¹) alin. (2) este necesar de precizat în adresa cui urmează a fi adresată cererea de rectificare a actului normativ, pentru a exclude echivocul legislativ.

7. La pct. 38 (art. 74) alin. (2) este necesar de reformulat după cum urmează: „În cazul actelor normative pentru care este stabilit expres un termen de aplicare, autoritatea emitentă poate interveni pentru a preveni încetarea acțiunii actului normativ respectiv, doar pînă la expirarea termenului de aplicare.” În caz contrar, redacția propusă de autori presupune că autoritatea emitentă nu poate interveni cu nici o modificare în actul normativ pe durata termenului de aplicare a acestuia, ceea ce contravine principiilor legiferării care prevăd ajustarea actelor normative subordonate în conformitate cu legislația ierarhic superioară, degrevarea actelor normative de normele desuete, precum și actualizarea aperiodică a acestora pentru a asigura echilibrul dintre cerințele sociale de reglementare legală.

Vidina ȘPAC
Director

**AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
SOLUȚIONAREA CONTESTAȚIILOR**

**NATIONAL AGENCY FOR
SOLVING COMPLAINTS**

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 124, et.4
tel: 022 820652, fax: 022 820651, e-mail: contestatii@ansc.md

Nr. 05/2422/23 din 03.10.2023

La nr. 18-69-9897 din 18.09.2023

Cancelaria de Stat

*mun. Chișinău, Casa Guvernului.MD 2033
e-mail: cancelaria@gov.md*

*pentru informare: **Ministerul Justiției***

*mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 82
e-mail: secretariat@justice.gov.md, diana.melenciuc@justice.gov.md*

Prin prezenta, la scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 18-69-9897 din 18.09.2023 remisă și recepționată de către Agenția Națională pentru Soluționarea Contestățiilor la data de 19.09.2023, prin care se solicită avizarea/expertizarea *proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023)*, Agenția Națională pentru Soluționarea Contestățiilor a examinat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023) și, potrivit competențelor funcționale, comunică faptul că susține proiectul nominalizat fără obiecții sau propuneri.

Director general

Angela NANI

Digitally signed by Nani Angela
Date: 2023.10.03 15:07:26 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
THE AUDIOVISUAL COUNCIL OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46, Tel.: (+37322) 277551, fax: (+37322) 277471,
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md, https://consiliuaudiovizual.md

Nr. 141/02 din 10 octombrie 2023
La nr. 18-69-9897 din 18.09.2023

Ministerul Justiției
al Republicii Moldova
(secretariat@justice.gov.md)

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova
cancelaria@gov.md

Prin prezenta, Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova vă remite spre informare Decizia nr. 313 din 06 octombrie 2023, cu privire la avizarea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (**număr unic 805/MJ/2023**).

Anexă:

1. Copia Deciziei CA nr. 313 din 06.10.2023 – 1 filă.

Cu respect,

PREȘEDINTĂ

Digitally signed by Vițu-Eșanu Liliana
Date: 2023.10.10 09:19:57 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Liliana VIȚU-EȘANU

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 313
din 06 octombrie 2023

Cu privire la avizarea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege privind modificarea unor acte normative (referitor la procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative)

Prin adresarea nr. 18-69-9897 din 18.09.2023, Cancelaria de Stat a Republicii Moldova a remis Consiliului Audiovizualului spre examinare și avizare proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege privind modificarea unor acte normative (referitor la procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023).

Acest proiect de lege are drept scop îmbunătățirea prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și excluderea neconcordanțelor între prevederile acestei legi și prevederile altor acte normative.

Urmare a examinării proiectul de lege menționat supra, în limita competențelor funcționale prevăzute de Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, Consiliul Audiovizualului propune completarea art. IV „Dispoziții finale și tranzitorii” din proiectul de lege supus avizării cu o prevedere legală referitor la necesitatea ajustării cadrului normativ privind modul de efectuare a expertizei juridice și înregistrării de stat a actelor normative departamentale.

În temeiul prevederilor art. 73-75 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se aprobă și se prezintă Ministerului Justiției al Republicii Moldova și, în copie, Cancelariei de Stat a Republicii Moldova prezentul Aviz la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de Lege privind modificarea unor acte normative (referitor la procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative).
2. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Secției juridice.
3. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU

05 octombrie 2023

Nr. 04-3/54-2408

La Nr.

din

*Domnului Eduard SERBENCO
Secretar de stat al Ministerului Justiției*

*Copie:
Cancelaria de Stat*

Opinie

asupra proiectului de lege privind modificarea unor acte normative
(privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative)
(număr unic 805/MJ/2023)

Avocatul Poporului a examinat proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative).

Potrivit notei informative aplicarea în practică a prevederilor Legii nr. 100 cu privire la actele normative timp de aproape 6 ani au scos în evidență un șir de aspecte ce necesită a fi îmbunătățite.

Observăm că prin intermediul prezentului proiect se propune modificarea articolului 56, care reglementează intrarea în vigoare a actelor normative, propunere promovată și de Avocatul Poporului în adresarea către Ministerul Justiției. Astfel, se propune excluderea prevederii referitoare la intrarea în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Drept urmare, se va reveni la regula generală existentă până la intrarea în vigoare a Legii nr. 100/2017 și consacrată în art. 76 din Constituție, conform căruia „legea intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei”.

Cu referire la modificările ce vizează limba în care se publică actele normative accentuăm despre respectarea standardelor internaționale privind minoritățile naționale. În conformitate cu prevederile articolului 10 din Convenția – cadru pentru protecția minorităților naționale ”Părțile se angajează să recunoască oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a folosi liber și fără ingerință limba sa minoritară, în privat și în public, oral și în scris.

În ariile locuite tradițional sau în număr substanțial de persoane aparținând minorităților naționale, dacă aceste persoane solicită acest lucru și acolo unde această cerere corespunde unei nevoi reale, Părțile se vor strădui să asigure, în măsura posibilului, condiții care să permită folosirea limbii minoritare în raporturile dintre aceste persoane și autoritățile administrative.”

În acest context, reamintim și unele concluzii ale Comitetului consultativ privind Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale ce se conțin în Comentariul

tematic nr. 3, cu privire la drepturile lingvistice ale persoanelor aparținând minorităților naționale în temeiul convenției-cadru. În special, în pct. 98 se specifică că "Pentru a contribui la obiectivul general de promovare a coeziunii sociale prin garantarea drepturilor și libertăților persoanelor aparținând minorităților naționale, trebuie găsite soluții adaptate la situația fiecărei minorități naționale din contextul specific al statului semnatar. Întrucât situația este în continuă evoluție, măsurile identificate de statele semnatare ca răspuns la anumite circumstanțe nu vor mai asigura în mod necesar conformitatea cu standardele Convenției-cadru și în viitor. Așadar, politicile, cadrul juridic și mecanismele de implementare care afectează direct sau indirect drepturile lingvistice ale persoanelor aparținând minorităților trebuie să fie monitorizate, evaluate și modificate în mod continuu, în strânsă consultare cu grupurile în cauză."

Strategia de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027 definește mecanismele naționale de consolidare a studierii limbii de stat(româna) de către minoritățile naționale, inclusiv în rândul adulților, protecția limbilor minorităților, pentru sporirea participării comunităților etno-culturale în viața publică și promovarea dialogului intercultural.

Diversitatea etnică și lingvistică a Republicii Moldova este relevantă și de recensământul populației. Conform datelor din 2004, 23,8% din numărul total al populației Republicii Moldova îl constituie persoanele care aparțin minorităților naționale. În afară de grupul etnic majoritar, pe teritoriul Republicii Moldova locuiesc următoarele grupuri etnice: ucraineni (8,35%), ruși (5,95%), găgăuzi (4,36%), bulgari (1,94%), precum și altele.

Prin urmare, recomandăm identificarea unor soluții adaptate la situația specifică minorităților naționale pentru a se garanta luarea efectivă în considerare a preocupărilor persoanelor care aparțin minorităților naționale și accesul acestora la actele oficiale emise în limba română.

De asemenea, se atrage atenția asupra prevederilor art.8 alin. (1) din Legea nr. 382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, în conformitate cu care statul asigură publicarea actelor normative, comunicărilor oficiale și altor informații de importanță națională în limbile română și rusă, în vederea adaptării sau sincronizării acestei legi, eventual.

Reieșind din cele expuse, Avocatul Poporului recomandă a se lua în considerare cele expuse supra.

Cu respect,

Digitally signed by Panico Ceslav
Date: 2023.10.04 17:03:58 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Banca Națională a Moldovei

Nr. 31-002/128/5600

18.10.2023

Ministerul Justiției

31 August 1989, nr. 82

MD-2012, mun. Chișinău

Copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Piața Marii Adunări Naționale, nr. 1

MD-2033, mun. Chișinău

Cu referire la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative), număr unic 805/MJ/2023 (în continuare – Proiectul), expediat spre avizare de Cancelaria de Stat prin scrisoarea nr.18-69-9897 din 18 septembrie 2023, Banca Națională a Moldovei, în limitele competenței sale, comunică următoarele.

1. La art. I pct. 2 din proiect privind modificarea art. 1 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, propunem preluarea integrală a textului „și nici actelor care nu conțin norme de drept”, ce urmează a fi exclus.

2. La art. I pct. 3 din proiect cu referire la modificarea art. 2 din Legea nr. 100/2017, remarcăm că noțiunea “analiza impactului” reflectă redacția actuală a noțiunii “analiza impactului de reglementare” din lege, fiind exclusă referința la Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător. De asemenea, potrivit, art.27/1 alin. (3) în redacția propusă, în cazul unui proiect de act normativ care prevede reglementări cu impact asupra activității de întreprinzător, în calitate de activitate de documentare se realizează, analiza de impact, conform metodologiei aprobate de Guvern.

Pe de altă parte, Legea 235/2006 consacră analiza impactului de reglementare drept unul dintre principiile de bază ale reglementării activității de întreprinzător. Potrivit aceleiași legi, actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ, iar metodologia de analiză a impactului de reglementare este aprobată de Guvern (articolele 13 și 21 din Legea 235/2016). Având în vedere modificările operate la art. 2 din proiect, prin excluderea trimiterii la Legea 235/2006, pe de o parte, precum și menținerea principiului de analiză a impactului de reglementare în Legea 235/2006, pe de altă parte, înțelegem că analizele respective sunt două categorii de analize

distincte. Observăm, că nu este clară diferența dintre aceste două tipuri de analize, precum și necesitatea realizării a două analize cu un conținut și finalitate similare în cazul actelor normative cu impact asupra activității de întreprinzător.

În acest context, atenționăm că, Legea 235/2006 recunoaște caracterul special și complexitatea activităților financiare, care nu pot fi supuse reglementării într-o manieră similară altor domenii ale activității de întreprinzător, și, corespunzător, exceptează actele normative elaborate de Banca Națională a Moldovei de la realizarea analizei impactului de reglementare potrivit Metodologiei aprobate de Guvern (a se vedea art. 1, 13, 21 din Legea 235/2006). În același timp, confirmăm că orice propunere de act normativ al Băncii Naționale a Moldovei este precedată de o analiză complexă a subiectului și a impactului de reglementare, care, însă, nu sunt realizate potrivit metodologiilor aprobate de Guvern, ținând cont și de autonomia autorității de reglementare. Ținând cont de aceste considerente, propunem precizarea cu privire la statutul analizei a impactului de reglementare prevăzute în Legea 235/2006 (dacă aceasta rămâne a fi în continuare obligatorie și este distinctă de analiza impactului propusă în proiect). La fel, la art. I pct. 10, este necesară introducerea proiectelor actelor normative din sectorul financiar (banca și nebanca) în lista proiectelor, prevăzută la alin. (3) din art. 27¹, pentru care analiza de impact nu se întocmește.

3. La art. I pct. 6, propunem revizuirea modificării propuse și substituirea textului „, după caz, a rezultatelor activității de fundamentare” cu textul „, după caz, a rezultatelor activității de documentare”, întrucât, potrivit prevederilor art. 27¹, elaborarea proiectelor de acte normative este precedată de o activitate de documentare.

4. La art. I pct. 7 cu referire la art. 21 alin. (1) lit. d/1) din Legea nr. 100/2017 cu referire la etapele elaborării proiectului actului normativ, menționăm că actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei nu sunt supuse procedurii de înregistrare și atribuire a numărului unic. Presupunem că, prin completarea cu lit. d/1) înregistrarea proiectului de act normativ și atribuirea numărului unic - ca etapa elaborării actului normativ, se face referire la proiectele actelor Guvernului ce sunt înregistrate la Cancelaria de Stat și cărora li se atribuie număr de înregistrare unic, potrivit pct. 179-179² din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018.

De asemenea, cu referire la art. 21 alin. (1) lit. f/1), precizăm că actele normative emise de Banca Națională a Moldovei nu se supun expertizei juridice a Ministerului Justiției, conform art. 11 alin. (3³) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei. În acest context, propunem să fie luate în considerare normele cu caracter special stabilite prin Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei în raport cu prevederile Legii nr. 100/2017. Astfel, potrivit prevederilor art. 11 alin. (3³), în cadrul consultării părților interesate cu privire la elaborarea actelor sale normative, Banca Națională va solicita o opinie cu caracter consultativ din partea Ministerului Justiției. Pe de altă parte, potrivit proiectului, Ministerul Justiției va interveni după etapa avizării/consultării publice, prin efectuarea expertizei juridice. Atenționăm că este necesară asigurarea preeminenței dispozițiilor derogatorii ale art. 11 alin. (3³) din Legea 548/1995 și solicităm respectuos

operarea precizării respective în proiect. Adicional, consemnăm, că aceste dispoziții au rezultat și din recomandările ferme ale organismelor internaționale¹.

5. La art. I pct. 10 cu privire la completarea cu art. 27¹, considerăm necesar definirea expresiei “analiza științifică” stipulată la alin. (1). Totodată remarcăm că, potrivit alin (2) din articolul prenotat, în nota de fundamentare se vor include doar rezultatele activității de documentare.

6. La art. I pct. 13 cu privire la completarea art. 30 cu alin. (1¹) se propune excluderea cuvântului „fiecare”, întrucât unele dispoziții pot fi argumentate doar în coroborare cu alte dispoziții din prevederile proiectului. De asemenea, în cazul explicării detaliate a fiecărei dispoziției din proiectele actelor normative complexe, notele informative vor deveni excesiv de voluminoase.

7. La art. I pct. 15 din proiect, cu referire la completarea art. 32 cu alineatul (5¹), opinăm pertinentă posibilitatea de avizare a proiectului actului normativ de către autorități, fără delimitarea strictă a competențelor de expunere. Atenționăm că limitarea autorităților publice la expunerea exclusiv în privința soluțiilor juridice referitor la domeniile care intra în sfera lor de competență, va știrbi din calitatea finală a actului normativ, care poate beneficia de pe urma analizei complexe, pe multiple domenii și aspecte, realizate de autoritățile publice, indiferent de domeniul nemijlocit de competență al acestora. În plus, într-o multitudine de cazuri, având în vedere interesul public urmărit de toate autoritățile publice, domeniile de interes (chiar dacă nu și de competență, propriu-zisă) pentru acestea sunt foarte extinse și nu pot fi delimitate sau atribuite cu precizie uneia sau alteia. Mai mult, semnalăm că o asemenea modificare nu este justificată din perspectiva posibilității oferite reprezentanților societății civile, de a-și expune orice sugestie, propunere sau opinie cu caracter consultativ pe marginea proiectelor de acte normative elaborate, fără limitări.

8. La art. I pct. 17 și pct. 21, cu referire la art. 34 alin. (5) și completarea art. 40 cu lit. f¹), propunem reevaluarea oportunității întocmirii sintezei separate în urma efectuării fiecărui tip de expertiză sau includerii constatrilor expertizelor realizate într-o singură sinteză. În acest sens, propunem reglementarea posibilității întocmirii unei sinteze unice care să includă rezultatul avizării și al expertizării.

9. La art. I la pct. 18, la art. 37 din Legea nr. 100/2017, observăm că dispoziția propusă la alin. (4) nu este definitivată și nu se regăsește în tabelul comparativ. În nota informativă la proiect este menționată intenția de a renunța la procedura înregistrării de stat a actelor normative ale autorităților publice. Pe de altă parte, este specificat că evidența acestor acte nu va mai fi asigurată de Ministerul Justiției ci de fiecare autoritate publică în mod individual. În același timp, la alin. (5) este menținută derogare de la alin. (4), prin care actele normative emise de Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare se transmit, după adoptare, Ministerului Justiției pentru a fi înregistrate în Registrul de stat al actelor juridice. În prezent, conform pct. 28 din Regulamentul privind modul de organizare și funcționare a Sistemului informațional “Registrul de stat al actelor juridice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2022, obiectele informaționale pasibile înregistrării în Registrul de stat

¹ <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2016/12/31/Republic-of-Moldova-Financial-Sector-Assessment-Program-Detailed-Assessment-of-Observance-on-43746> - paginile 6, 36

al actelor juridice, sunt actele juridice din Republica Moldova, inclusiv ale autorităților publice autonome, precum Banca Națională a Moldovei.

În contextul celor relatate, se propune precizarea modificării cu privire la alin. (4) la cuvintele „și se înregistrează de către Ministerul Justiției, în modul stabilit de către Guvern.” reieșind din intenția autorului. Totodată, considerăm pertinent de a veni suplimentar cu anumite clarificări privind înregistrarea actelor normative ale autorităților publice autonome, inclusiv Banca Națională a Moldovei, având în vedere că, potrivit art. 58 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, Registrul de stat al actelor juridice se ține de către Ministerul Justiției.

10. La art. I la pct. 18, la art. 37 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, prin care se propune modificarea normei de trimitere la art. 6, substituind textul “lit. a)-d)”, cu textul „a)-f)”, înțelegem că după această modificare vor fi supuse expertizei juridice obligatorii și actele normative ale autorităților publice autonome. Considerăm imperativă asigurarea aplicării, în continuare, a dispoziției speciale a art. 11 alin. (3²) din Legea nr. 548/1995, potrivit căreia actele normative emise de Banca Națională nu se supun expertizei juridice a Ministerului Justiției. Prin urmare, propunem completarea art. 37 alin. (5), după cuvintele “Prin derogare de la” cu textul „alin. (2) și”.

11. La art. I pct. 18, opinăm necesitatea reevaluării oportunității excluderii termenului de înregistrare în Registrul de stat al actelor juridice a actelor normative emise de Banca Națională a Moldovei, stipulat la art. 37 alin. (5) din Legea nr. 100/2017. Semnalăm o viitoare discrepanță între norma Legii nr.100/2017 și norma art.11 alin.(3²) din Legea nr.548/1995, potrivit căreia „Banca Națională va transmite actele sale normative, după adoptare, Ministerului Justiției spre a fi înregistrate în Registrul de stat al actelor juridice. Termenul de înregistrare nu va depăși 3 zile lucrătoare.” Lipsa unui termen determinat pentru această acțiune poate tergiversa intrarea în vigoare a actelor Băncii Naționale a Moldovei.

12. La art. I pct. 19, la art. 38 alin. (3) din Legea nr. 100/2017, propunem reformularea textului “termenul de examinare poate fi restrâns la cel mult jumătate sau extins”, pentru a identifica cu certitudine durata maxima a termenului de examinare extins. Aici, considerăm relevant să atragem atenția asupra termenului special de avizare stabilit la art. 6 alin. (3) din Legea nr. 548/1995, avizul Băncii Naționale a Moldovei fiind transmis în termen de cel mult 30 de zile de la solicitare. Considerăm pertinentă asigurarea aplicării, în continuare, a dispozițiilor speciale ale Legii nr. 548/1995 cu privire la termenele de avizare de către BNM a proiectelor de acte normative.

De asemenea, la art. 38 alin. (3), propunem elucidarea aspectelor cu referire la întrebuintarea cuvintelor “extins” și “prelungit”. Propunerea vine în contextul identificării existenței diferențierii între aceste doua noțiuni, și anume dacă extinderea termenului presupune prelungirea sau este o instituție juridică diferită introdusă cu scopul de a produce efectele juridice diferite de cele prelungirii termenului de examinare. Suplimentar, considerăm oportun reevaluarea oportunității interdicției de a prelungi termenul de examinare a proiectului, dacă elaborarea actului normativ derivă dintr-un document de politici având un termen restrâns. Este relevant sa fie luat în considerare că, și în cazul dat, proiectul actului normativ poate fi complex și voluminos care necesită o examinare minuțioasă pentru a realiza întrunirea trăsăturilor calitative ale unui act normativ.

13. La art. I pct. 19 cu referire la art. 38 alin. (6) din Legea nr. 100/2017, de principiu, ne pronunțăm împotriva introducerii instituției “aviz pozitiv tacit” - consecință a depășirii termenelor de avizare/expertizare. Atenționăm, că toate autoritățile publice, atât emitentul proiectului de act normativ, cât și autoritățile publice care îl avizează, au drept obiectiv realizarea unor sarcini de interes public, iar emiterea actelor normative care corespund exigențelor de calitate și care asigură un cadru de reglementare coerent este în interesul tuturor părților implicate în procesul de elaborare/ avizare. Credem că un aviz cu propuneri consistente și bine fundamentate, chiar și atunci când este prezentat cu depășirea termenului, poate contribui la îmbunătățirea semnificativă a unui proiect de act normativ.

Reieșind din normele de modificare propuse, la parvenirea unui aviz tardiv dar cu propuneri relevante, autorul proiectului va fi constrâns prin cerințele legale să nu ia în considerare propunerile și obiecțiile prezentate, fiind aplicate normele cu referire la avizul pozitiv tacit. Incontestabil, respectarea termenelor reprezintă un element important însă finalitatea propusă este întrunirea trăsăturilor calitative ale unui act normativ. Mai mult, atât timp cât avizele (propunerile expuse în avize) nu au un caracter obligatoriu, nu este clară necesitatea introducerii instituției de avizare pozitivă tacită (care ar putea fi explicabilă doar în cazul unor **avize pozitive obligatorii**, spre ex., avizul pozitiv al Guvernului la inițiativele legislative prin care se propune reducerea sau majorarea veniturilor bugetare). În consecința celor relatate, recomandăm revizuirea redacției propuse pentru art. 38.

14. La art. I pct. 30 cu referire la modificarea art. 56 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, propunem menținerea redacției în vigoare a alineatului în măsura în care aceasta permite, în caz de necesitate, intrarea în vigoare a legilor care modifică Codul fiscal, Codul vamal și Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal, precum și pentru legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și a legilor ce țin de politica fiscală, ulterior expirării termenului de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

15. La art. 37 alin. (5) din Legea nr. 10/2017, se propune substituirea cuvântului “adoptate” cu cuvântul “aprobate”. Propunerea vine în contextul în care potrivit art. 8 alin. (1), legea este un act normativ adoptat pe când autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative, conform prevederilor art. 16 din legea prenotată.

16. La articolul 75, alineatul (3) din Legea nr.100/2017, se propune substituirea textului ”se elaborează de instituțiile respective și se aprobă de către Parlament, cu avizul Guvernului” cu cuvintele ”se elaborează și se aprobă de instituțiile respective”. Propunerea este înaintată în scopul simplificării procedurii de aprobare a mecanismului de monitorizare a implementării prevederilor actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei și ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și asigurarea respectării competențelor de bază ale Parlamentului.

17. Banca Națională a Moldovei este subiect cu drept de a iniția elaborarea proiectului de act normativ, conform art. 23 alin (2), însă potrivit definiției, autor al proiectului actului normativ reprezintă subiect cu drept de inițiativă legislativă, conform art.73 din Constituția Republicii Moldova. Prin urmare, în scopul înlăturării discrepanțelor identificate supra, propunem ajustarea Legii nr.100/2017 cu referire la noțiunea „autor al proiectului actului normativ”.

18. La art. I pct. 41, cu referire la completarea structurii Notei de fundamentare la proiectul de act normativ, anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017, cu rubrica 4/1, se propune substituirea cuvintelor "Impactul de fundamentare" cu cuvintele „Impactul de reglementare”. Propunerea vine în urma analizei părții descriptive a notei cu privire la informația ce va fi indicată la rubrica respectiva, cu privire la efectele prevederilor proiectului asupra domeniilor social, economic, de mediu, precum și altor domenii asupra cărora prevederile proiectului ar avea impact.

19. Având în vedere modificările propuse la art. 34 din Legea nr. 100/2017 cu privire la expertiza proiectului actului normativ, se propune la nota de fundamentare la proiectul de act normativ, excluderea rubricii 11 "Constatările altor expertize", inclusiv în partea descriptivă a notei.

Totuși, în cazul în care, pe lângă expertiza anticorupție, expertiza juridică, expertiza de compatibilitate cu legislația UE, se menține opțiunea de a efectua alte expertize, considerăm oportun de a menționa expres acest fapt în conținutul art. 34 din Legea nr. 100/2017.

20. Potrivit notei informative, proiectul legii prevede modificarea Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază a activității de întreprinzător. Cu toate acestea, în redacția propusă spre examinare, nu se regăsesc propunerile cu privire la modificarea Legii nr. 235/2006.

21. Suplimentar, propunem completarea proiectului de lege cu prevederi ce vizează modificarea Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, or redacția existentă a acestei legi operează cu termeni și etape distincte de cele ale Legii nr. 100/2017. De exemplu, anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei versus anunțul privind inițiativa de elaborare a actului normativ, consultarea publică, avizarea și expertizarea proiectului actului normativ etc).

22. Pe cale de consecință, cu referire la modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, recomandăm includerea Hotărârii Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, în lista actelor normative ce urmează a fi modificate. Propunerea vine în contextul în care Regulamentul cu privire la procedurile de consultare publică cu societate civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 967/2006 include prevederi cu privire la transparența procesului de elaborare a deciziilor. Aici, de asemenea se atestă discrepanțe terminologice și de reglementare.

Cu respect,

Tatiana IVANICICHINA
Viceguvernator

Digitally signed by Ivanicichina Tatiana
Date: 2023.10.18 17:53:06 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex: L. Chifac
tel: 022 82 22 86

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 14-10/194 din 29.09.2023

La 18-69-9897 din 18.09.2023

Ministerul Justiției
e-mail: secretariat@justice.gov.md

*Cu privire la avizarea proiectului
hotărârii cu nr. unic 805/MJ/2023*

Cu referire la proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023)* remis spre avizare, Biroul Național de Statistică, în limita competențelor funcționale comunică lipsa de propuneri și obiecții.

Director general

Digitally signed by Cara Oleg
Date: 2023.09.29 23:47:18 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Oleg CARA

*Ex. Diana Birsa,
Tel. 067 770 002
email: diana.birsa@statistica.gov.md*

05-10-2023 din #33-03/14

**Ministerul Justiției
Cancelaria de Stat**

Camera de Comerț și Industrie a RM (CCI a RM) vă asigură de înalta sa considerație și, urmare examinării proiectului legii privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) plasat pentru consultări publice, precum și în temeiul Legii Nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie, prezintă atenției dumneavoastră următoarele.

Art. I al proiectului de lege, prin p. 10 prevede completarea Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative cu art. 27¹ conform căruia Analiza de Impact nu se întocmește pentru: 1) proiectele documentelor de politici; 2) proiectele actelor normative cu relevanță UE; 3) proiectele de acte privind încheierea, suspendarea, denunțarea sau stingerea tratatelor internaționale; 4) proiectele privind aprobarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat, a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și a proiectelor de rectificare a acestora, precum și rapoartele privind executarea acestor bugete; 5) alte categorii de acte, stabilite de Guvern.

CCI a RM a stat la bazele lansării reformei cadrului de reglementare a activității de întreprinzător (reforma regulatorie) în anul 2004 și a contribuit eficient la toate etapele acesteia începând cu Ghilotina 1 pentru abrogarea reglementărilor inutile, urmată de Ghilotina 2 care a introdus principiile de reglementare și cerința analizei impactului de reglementare și Ghilotina 2+ pentru optimizarea numărului de acte permissive. Corespunzător, până în prezent, CCI a RM în calitate sa de membru al Grupului de lucru (GL) al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător a participat activ la optimizarea și racordarea cadrului normativ ce ține de reglementarea activității de întreprinzător în scopul asigurării unui climat de afaceri favorabil în Republica Moldova.

În viziunea mediului de afaceri, asociațiilor de business și experților, activitatea GL are un rol crucial în procesul de transparență decizională și dialog public privat. Astfel, opiniile GL contribuie la elaborarea de reglementări transparente și previzibile pentru mediul de afaceri, și totodată neadmiterea promovării unor reguli care pot crea bariere în activitatea de întreprinzător.

Aplicarea prevederilor art. 27¹ din proiect va limita aria de competențe a GL, va exclude o etapă foarte importantă în procesul decizional, fapt, care va avea un impact direct asupra calității proiectelor de acte normative aferente reglementării activității antreprenoriale.

Considerăm că promovarea acestei inițiative fără a ține cont de opinia businessului va afecta negativ climatul de afaceri și cel investițional, implicând poziționarea țării în clasamente

internaționale privind climatul de afaceri, transparența și asigurarea unui mediu de business prietenos, previzibil și atractiv pentru investitori.

În acest context, menținerea Analizei Impactului de Reglementare pentru toate proiectele, inclusiv cele cu relevanța UE va asigura respectarea drepturilor și intereselor întreprinzătorilor, va facilita transpunerea calitativă a standardelor UE în activitatea de întreprinzător.

În temeiul celor relatate, CCI a RM consideră oportună revizuirea necesității promovării p. (3) al art. 27¹ al proiectului de lege în vederea asigurării consultării calitative a actelor în proces de armonizare a legislației cu acquis-ul comunitar.

Cu acest prilej, exprimăm angajamentul CCI a RM de a contribui și în continuare la consultarea cadrului de reglementare a activității antreprenoriale pentru dezvoltarea și îmbunătățirea mediului de afaceri și întru susținerea eforturilor autorităților de asigurare a unui climat de afaceri favorabil și atractiv în Republica Moldova.

Președinte

Serghei HAREA

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31/03-69-10608

Chișinău

5 octombrie 2023

Ministerul Justiției

Ref. la: număr unic 805/MJ/2023

Urmare a examinării, în limita competenței funcționale, a proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (*privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative*), comunicăm susținerea conceptuală a proiectului respectiv, cu următoarele remarci.

La pct.6 din proiect se impune examinarea suplimentară a prevederii referitoare la publicarea „rezultatelor activității de fundamentare” (corect ar fi „de documentare”) care, potrivit proiectului, se efectuează după caz, fără a fi clar în care cazuri acestea se publică și în care nu, precum și specificarea că modificarea urmează a fi operată la lit. a) din alin.(1) al art.20.

Ca urmare, propunem la alin. (1) lit. a), de a substitui cuvintele „publicarea studiului de cercetare” cu textul „a rezultatelor activității de fundamentare, dacă o astfel de activitate a fost desfășurată”.

În plus, se impune examinarea suplimentară a propunerii privind completarea art.20 cu litera a¹), or, potrivit proiectului (art.27¹), analiza de impact se realizează în calitate de activitate de documentare, rezultatele căreia se reflectă în nota de fundamentare, la prima etapă de legiferare. Prin urmare, efectuarea analizei de impact nu poate fi considerată ca fiind o etapă distinctă a legiferării, ci poate fi o etapă a procesului de elaborare a proiectului de act normativ.

De asemenea, ținând cont că, potrivit normei respective, rezultatele activității de documentare sunt incluse în nota de fundamentare, considerăm oportun ca nota respectivă să conțină un compartiment care ar descrie rezultatele activității de documentare, inclusiv ale analizei impactului, efectuată conform metodologiei aprobate de Guvern, atât în cazul proiectelor de acte cu impact asupra activității de întreprinzător, cât și a celor care conțin reglementări cu impact asupra bugetului public național și a celor cu reglementări privind reformele instituționale, cu reflectarea, în rubrici separate, a impactului economic, financiar, social, de mediu.

Digitally signed by Cațnici Ana
Date: 2023.10.06 10:23:41 MSK
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

O atare abordare ar duce la simplificarea procesului birocratic de creație legislativă și ar exclude necesitatea elaborării a două acte distincte care conțin, în linii generale, aceeași informație.

În acest caz, va fi necesară ajustarea propunerii formulate la pct.13 referitoare la completarea cu lit.e¹) a alin.(1) din art.30, a noii redacții propuse la art.32 alin. (1) și 37 alin.(1¹), precum și a art.40 lit. b) care statuează că dosarul proiectului trebuie să conțină, pe lângă nota de fundamentare, și actul privind analiza impactului.

La alin.(2) al art.32, se recomandă utilizarea uniformă a noțiunii „autorități publice centrale”, pentru a fi ajustată cu cea prevăzută la art.6 lit. e), art.32 alin.(5) din același act legislativ, iar la alin.(5¹) se impune examinarea suplimentară, sub aspect terminologic, a normei care prevede că „recomandările trebuie să conțină obiecții și propuneri”.

În această ordine de idei, la alin.(5) al art.34 (pct.17 din proiect), se impune examinarea suplimentară a noțiunii „sinteza recomandărilor” în raport cu noțiunea de „constatări” utilizată în următorul enunț al aceluiași alineat. Aceeași remarcă este valabilă și în cazul alin.(7) al art.37 (pct.18 din proiect), în care se utilizează noțiunea de „recomandări”, în timp ce în enunțul următor - „constatări și recomandări”.

În opinia noastră, ar fi justificată menținerea abordării potrivit căreia „obiecțiile și propunerile” sunt formulate de autoritățile publice în procesul de avizare/expertizare, iar „recomandările” de către reprezentanții societății civile, în procesul consultărilor publice, conform terminologiei utilizate în Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Revenind la propunerile formulate la pct.18 din proiect, referitoare la art.37 alin.(1¹), remarcăm că, în acest caz, nu se regăsește „sinteza recomandărilor reprezentanților societății civile”, prevăzută la art.32 alin.(6) din lege. În acest context, se recomandă de a prevedea în lege că autorul întocmește o singură sinteză care ar conține cele trei compartimente: sinteza propunerilor și obiecțiilor autorităților participante la avizare/expertizare, cele recepționate în rezultatul expertizei juridice, precum și recomandările formulate de reprezentanții societății civile în procesul consularilor publice.

Cu referire la art.35 alin.(3), constatăm că excepțiile privind efectuarea expertizei anticorupție repetă prevederile art.28 din Legea integrității nr.82/2017. Prin urmare, pentru a evita reglementarea paralelă a relațiilor juridice, precum și interpretările neunivoce ale acestora, deoarece o excepție nu se regăsește în proiect, se recomandă invocarea unei norme de trimitere la actul legislativ menționat.

În plus, se impune concretizarea normei care prevede exceptarea de la efectuarea expertizei anticorupție a tratatelor internaționale, precum și a actelor de acordare a deplinelor puteri și de exprimare a consimțământului Republicii Moldova de a fi legată prin tratat internațional. Or, potrivit redacției actuale a legii, nu este clar dacă sub incidența acestei excepții cad și acordurile de credit și de grant care nu sunt calificate ca tratate internaționale, dar care, potrivit Legii nr.419/2006, urmează o procedură de elaborare și promovare similară tratatelor internaționale.

În ceea ce privește noua redacție a art.38 din lege, propunem schimbarea consecutivității alin. (1) și (2), având în vedere că prevederile alin.(2) au un caracter

mai general în raport cu alin. (1). De asemenea, la alin.(4) se face referire doar la „avize”, în timp ce prevederile articolului se referă și la efectuarea expertizelor. În plus, deși denumirea articolului se referă și la „termenele de formulare a recomandărilor”, în conținutul articolului nu se regăsesc careva reglementări în acest sens.

La pct.20 din proiect, redacția propusă la alin.(1) al art.39 din lege scoate în evidență necesitatea clarificării aspectelor abordate mai sus, ce țin de utilizarea noțiunilor „obiecții/propuneri/recomandări”, or, potrivit alineatului respectiv, atât urmare a avizării, cât și a consultărilor publice și al expertizelor sunt formulate „obiecții și propuneri”.

Cu referire la redacția alin.(4) al art.42 (pct.23), constatăm că norma respectivă este lacunară pentru cazul în care actul normativ modifică/abrogă două acte normative.

Cât privește reglementările propuse la pct.26, recomandăm reconsiderarea acestora, or nu este clară necesitatea instituirii unei reglementări distincte de cea prevăzută la alin.(4) din același articol, precum și care este divizarea structurală a acestui element de bază „însemnat cu un număr ordinar exprimat prin cifre arabe”. De asemenea, se impune reexaminarea oportunității reglementărilor propuse la alin.(8), pentru a permite utilizarea în anexele actelor normative, inclusiv a hotărârilor Guvernului, a altor sisteme de numerotare, în special în cazul actelor de transpunere a legislației UE.

La pct.29, cuvântul „titlul” se va substitui cu cuvântul „denumirea”, conform noțiunii utilizate la art.51 alin.(2) din lege, iar la alin.(3) „cuvintele” se va substitui cu „textul”.

În ceea ce privește modificările propuse la art.56, considerăm oportună menținerea conceptului actual de intrare în vigoare a actelor normative, cu reducerea perioadei respective de la „o lună” la „10 zile” și menținerea alin.(3).

De asemenea, se propune de a reglementa intrarea în vigoare a actelor normative care stabilesc sarcini privind crearea, într-un anumit termen, a cadrului normativ secundar pentru asigurarea executării acestor acte, astfel încât intrarea în vigoare a actului normativ să fie stabilită la o dată ulterioară publicării, care ar corespunde termenului limită stabilit de actul normativ pentru realizarea sarcinii respective.

La pct.34, referitor la modificările propuse la art.62 al legii, propunem reglementarea situației în care intervine necesitatea modificării elementelor structurale de bază, prin substituirea/completarea/excluderea unor cuvinte/cifre/expresii, astfel încât modificarea respectivă să fie realizată prin redarea într-o formulare nouă a textului întregii subdiviziuni structurale (de ex. literă, subpunct, punct, alineat). Or, norma alin.(2¹) care prevede că în cazul în care „se expune în redacție nouă elementul structural, modificările trebuie să cuprindă în întregime textul elementului structural” pare lipsită de consistență juridică. Lipsită de consistență juridică pare a fi și propoziția a doua din același alineat (2¹).

Mai mult, propunem ca la articolele corespunzătoare să fie prevăzute modalitățile de enumerare a elementelor structurale mai mici ca literele, de exemplu prin cifre romane mici între paranteze sau în alt mod, astfel încât să fie evitată

utilizarea cratimelor sau a alineatelor nemarcate, care ridică ulterior probleme la efectuarea trimiterilor sau modificărilor

La pct.39, considerăm că noua redacție a alin.(2) al art.75 din lege repetă, în linii generale, prevederile alin.(1¹) și că reglementările detaliate privind inițierea procesului respectiv mai devreme de 2 ani ar putea să se regăsească în mecanismul de monitorizare stabilit de Guvern, cu specificarea corespunzătoare a acestui aspect în alin.(2).

Suplimentar la remarcile făcute la pct.13, care sunt valabile și pentru pct.41 din proiect, se consideră oportun ca rezultatele activității de documentare și „viziunea clară privind efectele actului normativ după implementarea prevederilor acestuia”, la care se face referire în compartimentul 2 al notei de fundamentare, să se regăsească la compartimentul 5, care ar putea fi redenumit „rezultatele activității de documentare/analizei impactului” și care ar putea fi comasat cu compartimentul 4¹, propus în proiect. Or, potrivit proiectului, atât în compartimentul 2, cât și în compartimentul 4¹ se face referire la descrierea efectelor (impactului) prevederilor actului normativ. În plus, prevederi similare privind descrierea impactului economico-financiar se regăsesc în redacția actuală a compartimentului 5.

La art. II din proiect, se va ține cont că actul legislativ la care se face referire a fost republicat în 2008 și că sintagma „limba de stat” a fost deja modificată în condițiile Legii nr.52/2023. În plus, potrivit practicii existente, nu este clar în care „alte limbi” sunt publicate actele oficiale în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

În acest context, ținem să remarcăm că chestiunea privind traducerea și publicarea actelor în alte limbi, decât cea română, urmează a fi examinată suplimentar, or, reglementări similare se regăsesc, de asemenea, în art.8 din Legea nr.382/2001 și art.2 din Legea nr.92/2004.

În acest caz, alin. (1) al art.(8) din Legea 382/2001 ar putea să prevadă că statul asigură publicarea, conform legislației, a actelor normative, comunicărilor oficiale și altor informații de importanță națională, iar la alin.(3) să statueze că pe teritoriile în care persoanele aparținând unei minorități naționale constituie o parte considerabilă din populație, actele autorităților administrației publice locale se publică în limba română și, după caz, în limba minorității respective.

În mod similar modificărilor propuse la Legea nr.173/1994, urmează a fi operate ajustările de rigoare la art.2 din Legea nr.92/2004, prin excluderea textului „cu traducere în limba rusă și în alte limbi,”.

Cu referire la art. IV din proiect, propunem ca modificările propuse în proiectul de lege supus avizării să intri în vigoare la 1 martie 2024, iar alin. (2) să prevadă că Guvernul va aduce, până la această dată, actele sale normative în concordanță cu legea respectivă, astfel încât acestea să poată intra în vigoare concomitent cu actul legislativ. În acest caz, s-ar putea de specificat, cu titlu de excepție, că prevederile alin.(2) intră în vigoare la data publicării actului legislativ.

Secretar de stat

Ana CALINICI

Ex. Vasile Vasiliu
tel. 022250595

COMPANIA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI ÎN MEDICINĂ

MD-2012, mun.Chișinău, str.Vlaicu Pârcălab, 46; tel. 022 780 240, www.cnam.md; e-mail: secretariat@cnam.gov.md

28.09.2023 Nr. 01-02/3116

**Ministerul Justiției
Cancelaria de Stat**

Ca urmare a examinării proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023), Compania Națională de Asigurări în Medicină comunică următoarele.

La art. I (privind modificarea Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative):

1. Cu referire la înregistrarea de stat a actelor normative departamentale ale autorităților publice de către Ministerul Justiției:

În nota informativă se menționează despre renunțarea la procedura înregistrării de stat a actelor normative ale autorităților publice (actele normative departamentale), autoritățile publice vor solicita efectuarea expertizei juridice a actelor emise, însă evidența acestor acte nu va mai fi asigurată de Ministerul Justiției, ci de fiecare autoritate publică în mod individual. În același timp, proiectul nu prevede modificarea corespunzătoare a art. 37 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, ci doar excluderea din alin. (5) al acestui articol a enunțului ce vizează înregistrarea în Registrul de stat al actelor juridice a actele normative emise de Banca Națională a Moldovei și de Comisia Națională a Pieței Financiare, care de altfel nu se supun expertizei juridice, avizul Ministerului Justiției având caracter consultativ (a se vedea art. 22 alin. (4) și (5) din Legea nr. 192/1998 cu privire la Comisia Națională a Pieței Financiare, art. 11 alin. (3²) și (3³) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei).

În acest context, opinăm necesitatea modificării fie a art. 37 alin. (4) din Legea nr. 100/2017, fie revizuirea argumentelor din nota informativă aferente înregistrării de stat a actelor normative departamentale.

Concomitent, pentru asigurarea corelării normelor conexe, se vor modifica și dispozițiile privind înregistrarea de stat a actelor normative departamentale din art. 11 alin. (3²) al Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, art. 22 alin. (4) al Legii nr. 192/1998 cu privire la Comisia Națională a Pieței Financiare, art. 17 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

2. Referitor la redacția propusă pentru art. 51 alin. (8) - *Reglementările care se conțin în anexele actelor normative indicate la alin. (1) se numerotează în conformitate cu prevederile prezentului articol*, remarcăm că norma dată poate fi aplicată în cazul în care anexa conține reglementări detaliate (spre exemplu, Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996), dar nu și în cazul când anexa include un tabel/model de formular/plan etc. Din acest considerent,

recomandăm excluderea acestui alineat din proiect. Astfel, dispozițiile anexelor la actele menționate în art. 51 alin. (1) se vor numerota conform uzanțelor normative, în funcție de conținutul acestora.

Concomitent, având în vedere completarea art. 51 cu alin. (4¹) coroborată cu completarea art. 63 cu alin. (3¹), considerăm util de a stipula în art. 51, că, în cazul în care modificările cadrului normativ conex sunt incluse în anexa la legea-cadru, numerotarea reglementărilor din anexă se realizează conform art. 51 alin. (4).

Suplimentar, propunem completarea proiectului cu o normă privind modificarea art. 49 alin. (5), care să vizeze modalitatea de notare a explicațiilor singulare la tabelele, planurile etc. cuprinse în anexe.

Director general

Digitally signed by Dodon Ion
Date: 2023.09.28 16:10:01 MSK
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ion DODON

CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI SOCIALE A REPUBLICII MOLDOVA
NATIONAL OFFICE OF SOCIAL INSURANCE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
НАЦИОНАЛЬНАЯ КАСКА СОЦИАЛЬНОГО СТРАХОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

str. Gheorghe Tudor, 3, MD-2028, mun. Chișinău, tel. +373 22 257 825; e-mail: secretariat@cnas.gov.md; web: <https://cnas.gov.md>

Nr.11674 din 28.09.2023

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md
diana.melenciuc@justice.gov.md

Prin prezenta, Casa Națională de Asigurări Sociale, informează că a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) publicat spre consultare publică pe portalul *particip.gov.md*, comunicând următoarele propuneri de ajustare.

1. La art. I, pct. 12, art. 29. se impune necesitatea de clarificat care este forma tabelului comparativ și etapa obligatorie de prezentare a acestuia.

2. La art. I, pct. 17, art. 36. cuvintele „legislația Uniunii Europene” de substituit cu cuvintele „legislația UE”, pentru a corespunde cu pct. 1 de la art. I.

3. La art. I, pct. 28, art. 54, cuvintele „administrative teritoriale” de substituit cu cuvintele „administrativ-teritoriale” conform Legii nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova.

4. La art. I, pct. 30, art. 56. ce ține de completarea cu alin. (3¹), urmează de specificat modalitatea și subiecții care pot solicita modificarea datei intrării în vigoare a actului normativ și cărei autorități urmează a fi înaintat demersul respectiv.

5. La art. I, pct. 37, completarea cu art. 70¹, este necesar de concretizat subiectul căruia urmează a fi înaintată cererea în vederea rectificării actului emis.

6. La art. IV, alin. (3), după cuvintele „de către minoritățile naționale” de completat cu cuvintele „inclusiv populația adultă, pentru anii 2023-2025” (denumirea completă a Programului conform Hotărârii Guvernului nr. 115/2023).

Director general

Digitally signed by Țîbîrnă Elena
Date: 2023.09.28 08:25:58 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Elena ȚÎBÎRNĂ

Ex. Taran Alexandru
Tel. 022257635
Ex. Popușoi Victoria
Tel. 022257797
Ex. Țiple Octavian
Tel. 022257635

Document semnat electronic în conformitate cu Legea nr. 124/2022.
Verificarea semnăturii poate fi realizată la adresa: <https://msign.gov.md>.

**CENTRUL NAȚIONAL PENTRU PROTECȚIA DATELOR
CU CARACTER PERSONAL AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 48, tel: (+373-22) 820801, 811801, fax: 820807, www.datepersonale.md

Nr. 04-01/2948

„02” octombrie 2023

La nr.18-69-9897 din 18 septembrie 2023

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md

Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova (CNPDCP) a examinat proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative)* (număr unic 805/MJ/2023), autor – Ministerul Justiției și, reieșind din competențele funcționale, comunică despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.

Digitally signed by Muntean Victoria
Date: 2023.10.02 11:59:42 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Victoria MUNTEAN
Director

Ira Ciubuc
Tel: 022 820 805

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ a PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 06 – 4 / 2716 din 03.10.2023
La nr. 18-69-9897 din 18.09.2023

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md

Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Re.: proiectul de lege, numărul unic 805/MJ/2023

Prin prezenta, Comisia Națională a Pieței Financiare, cu referire la proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (în continuare – CNPF), comunică următoarele.

La art. I., pct. 10 din Proiect, întru asigurarea unui nivel mai înalt al clarității normelor juridice, se propune concretizarea criteriilor care vor veni să definească caracterul „științific” al analizelor și documentării.

Adițional, CNPF intervine cu propunerea de completare a Proiectului înaintat, în condițiile enunțate *infra*.

În conformitate cu art. 24 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative: „[...] în cazul documentelor de politici ale Băncii Naționale a Moldovei și ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare, tipul și structura, precum și modul de elaborare, aprobare, monitorizare a implementării și de evaluare a acestora se aprobă de instituțiile respective”. Corespunzător, din norma citată, se relevă voința legiuitorului de a stabili un regim special de reglementare al autorităților publice vizate, în anumite aspecte ce țin de documentele de politici.

În context, natura și scopul documentelor de politici presupun abordarea problemelor existente într-un anumit domeniu, definirea căilor de soluționare a problemelor identificate și descrierea impactului așteptat asupra statului și societății (art. 24 alin. (1)). Respectiv, CNPF sesizează asupra lipsei de claritate privind oportunitatea stabilirii unor reglementări diferențiate în raport cu tipul și structura, modul de elaborare, aprobare, monitorizare a implementării și de evaluare a documentelor de politici. Mai mult, o argumentare a necesității instituirii unei diferențieri pentru CNPF, nu a fost identificată nici în Nota informativă la Legea nr. 100/2017 în varianta de proiect de lege¹.

Având în vedere cele consemnate, inclusiv prin prisma posibilității/oportunității extinderii normelor de reglementare generale ce țin de documentele de politici și

¹ <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/3457/language/ro-RO/Default.aspx>

În raport cu CNPF, se propune includerea în conținutul Proiectului a amendamentelor corespunzătoare la art. 24 alin. (4) din Legea prenotată, implicit excluderea obligației puse în sarcina CNPF aferent reglementărilor vizate.

Cu respect,

Digitally signed by Budianschi Dumitru
Date: 2023.10.03 17:20:09 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**Dumitru BUDIANSCHI,
PREȘEDINTE**

V. Leorda, (373 22) 859 443
e-mail: vasile.leorda@cnpf.md

PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

Republica Moldova, MD- 2068, Chișinău, str. Alecu Russo, 1
E-mail: office@competition.md www.competition.md

Nr. DJ-06/587-1497 din 31 octombrie 2023
La nr. 18-69-9897 din 18.09.2023

Ministerul Justiției

Copie: Cancelaria de Stat

Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 30 octombrie 2023, în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) din Legea concurenței nr. 183/2012 a examinat *proiectul de hotărâre de Guvern privind aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte) (număr unic 805/MJ/2023)* și, în limitele competenței sale, comunică următoarele.

1. Republica Moldova are asumat angajamentul internațional de a menține pe teritoriul său o legislație cuprinzătoare în materie de concurență și ajutor de stat, care abordează în mod eficace practicile anticoncurențiale ale întreprinderilor, acțiunile/inacțiunile autorităților publice care restrâng, împiedică sau denaturează concurența și asigură un control eficace al concentrărilor în acord cu Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014.

În acest context, Consiliul Concurenței își manifestă îngrijorarea în privința noului cuprins al art. 32 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, propus la pct. 15 Art. I din proiectul de lege, prin care se va exclude de la art. 32 alin. (2) al Legii în

vigoare, norma dispozitivă de a transmite proiectele actelor normative care reglementează activitatea economică spre avizare Consiliului Concurenței.

În vederea evaluării *ex-ante* a impactului de reglementare a actului normativ care ar putea restrânge, împiedica sau denatura concurența, în conformitate cu art. 34 alin. (2) și art. 41 alin. (1) lit. d) din Legea concurenței, autoritatea de concurență emite avize pentru proiectele de acte normative care reglementează activitatea economică și înaintează recomandări și propuneri de modificare a celor care au sau pot avea un impact anticoncurențial sau ar putea afecta bunăstarea consumatorilor.

Întru realizarea în mod eficace a angajamentului internațional asumat de a menține pe teritoriul său o legislație cuprinzătoare în materie de concurență și ajutorului de stat, este imperios necesar de a completa redacția propusă pentru art. 32 alin. (2) din proiect, în final cu norma dispozitivă ce va avea următorul cuprins: „Proiectele actelor normative care reglementează activitatea economică se transmit spre avizare Consiliului Concurenței”, astfel încât să servească drept temei legal ce va asigura transmiterea de autoritățile publice autori a proiectelor de acte normative către Consiliul Concurenței spre avizare proiectele de acte normative ce reglementează activitatea economică.

2. Pentru a asigura evaluarea compatibilității cu mediul concurențial normal a ajutoarelor de stat notificate și monitorizarea de către Consiliul Concurenței a utilizării acestor ajutoare de stat conform scopului propus de furnizorul ajutorului de stat, Consiliul Concurenței vine cu propunerea de completare a art. 30 cu o nouă literă e²), cu următorul cuprins:

„e²) fundamentarea necesității acordării ajutoarelor de stat și schemelor de ajutor de stat, după caz;”.

3. Proiectele privind aprobarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat, a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și a proiectelor de rectificare a acestora, ar putea conține prevederi ce implică măsuri de sprijin reglementate de Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat. Respectiv, în astfel de cazuri, de asemenea,

este necesar de a fi elaborată fundamentarea necesității acordării ajutoarelor de stat și schemelor de ajutor de stat, fapt ce impune excluderea acestor categorii de proiecte de acte normative prevăzute la pct. 4) alin. (3) art. 27 din pct. 10 din proiectul de lege.

Subsecvent, ținem să menționăm că proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat¹, prin care se propune ca elaborarea actelor juridice de acordare a ajutoarelor de stat și schemelor de ajutor de minimis să fie precedată de efectuarea studiilor de cercetare în scopul fundamentării necesității acestora, a fost aprobat în I lectură de către Parlament la data de 19.10.2023.

Alexei Gherțescu
Președinte

Digitally signed by Gherțescu Alexei
Date: 2023.10.31 17:40:52 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex. Elena Sedlețchi, controlor principal de stat
Tel. 076060186

¹ <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/6627/language/ro-RO/Default.aspx>

consiliul pentru egalitate
совет по равенству
equality council

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 180, of. 404,
MD-2004, Chișinău, Republica Moldova / Republic of Moldova
бул. Штефан чел Маре 180, оф. 404,
MD-2004, Кишинёв, Республика Молдова
+373 22 212 817; info@egalitate.md; www.egalitate.md

Nr. 04/1285 din 02.10.2023

La nr. 18-69-9897 din 18.09.2023

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Consiliul pentru egalitate (în continuare - Consiliul), în temeiul art. 12 lit. c) al Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și pct. 21 lit. b) al Legii nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate, a examinat *proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative)* (număr unic 805/MJ/2023) și comunică următoarele.

Consiliul reține că la Art.I. pct. 28 proiectul prevede modificarea alin. (2) al art. 54 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform căreia autorul proiectului actului normativ este scutit de obligația prezentării textului proiectului autorității publice cu competență de adoptare, aprobare sau emiteră în limba rusă. Totodată, pct. 30 prevede excluderea alin. (7) din cadrul art. 56 al legii, conform căreia actele normative se traduc în limba rusă la etapa de publicare a acestora în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În continuare, Art. II. stabilește că la articolul 1 alineatul (1) din Legea nr.173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 183-185, art. 653), cuvintele „în limba de stat cu traducere în limba rusă” se substituie cu cuvintele „în limba română”.

De asemenea, Consiliul reține că la dispoziții finale și tranzitorii, proiectul prevede că în perioada de acțiune a Programului național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, aprobat de Guvern, actele normative se vor traduce în limba rusă în termen de până la 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se vor publica în Registrul de stat al actelor juridice (legis.md) doar în versiune consolidată. Traducerile în limba rusă la actele normative de modificare nu vor fi publicate.

Cu referire la modificările propuse, Consiliul notează că în nota informativă la proiect, autorii invocă drept justificare a renunțării la versiunea rusă Monitorului Oficial - cifra mică de abonați la versiunea în limba rusă a publicației (263 de persoane în 2023). De asemenea, autorii susțin că actele normative vor fi în continuare publicate în versiunea rusă pe portalele electronice ce acordă acces la legislația națională, inclusiv în Registrul de stat al actelor juridice (portalul <http://www.legis.md>), care este ținut în limbile română și rusă.

În această privință, Consiliul atrage atenția că ansamblul modificărilor propuse, aparent determinate de considerente economice, vor determina afectarea dreptului persoanelor vorbitoare de limbă rusă de a avea acces la informațiile privind actele normative în versiunea oficială tradusă în limba rusă a acestora. Or, potrivit pct. 1.2 al Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1464/2016, limba rusă este utilizată pe teritoriul Republicii Moldova în decursul unei perioade îndelungate în diferite domenii ale vieții socio-economice a statului, iar o parte semnificativă a populației cunoaște și vorbește limba rusă. Pe teritoriul Republicii Moldova limba rusă are statut de limbă de comunicare interetnică. De asemenea, potrivit concluziilor

studiului Etnobarometru Moldova 2020, limba rusă prevalează asupra limbii de stat drept limbă maternă pentru toate grupurile minoritare, cu excepția romilor.¹

De asemenea, Consiliul reține că potrivit noilor prevederi, actele normative se vor traduce în limba rusă în termen de până la 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova doar în perioada de acțiune a Programului național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, respectiv în perioada 2023-2025. Pe cale de consecință, acest fapt va conduce la crearea premiselor pentru situații în care actul normativ va fi în vigoare dar nu va putea fi cunoscut, la modul practic, de persoanele aparținând minorităților naționale. Totodată, nu este clar în ce mod și în ce termene va fi asigurată traducerea actelor normative în limba rusă după expirarea perioadei de acțiune a programului menționat.

În egală măsură, renunțarea la traducerea în limba rusă a actelor normative de modificare va crea obstacole în accesul la informații și în identificarea eventualelor greșeli la publicarea amendamentelor la actele normative în limba rusă. Având la dispoziție doar versiunea consolidată și în lipsa traducerilor în limba rusă a actelor de modificare, va fi dificil de urmărit amendamentele operate la legislație și consecutivitatea acestora.

În această privință, Consiliul atrage atenția asupra faptului că modificările propuse constituie o măsură regresivă din perspectiva realizării dreptului persoanelor aparținând minorităților naționale de a avea acces la orice informație de interes public, garantat de art. 34 alin. (1) al Constituției Republicii Moldova, dar și de art. 19 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice. De asemenea, Consiliul subliniază că asemenea măsuri sunt contrare obligației statului de a promova respectarea universală și efectivă a drepturilor și libertăților omului.

De asemenea, Consiliul a notat că printre obiectivele Programului național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale stabilite la pct. 52 se numără dezvoltarea cadrului legal, normativ și de politici lingvistice privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, precum și sporirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu predare în limbile minorităților naționale/instituțiile de învățământ superior/învățarea pe tot parcursul vieții/diaspora și altele. Totodată, Consiliul conchide că programul nu poate contribui, până la finalizarea acestuia, la atingerea obiectivului de cunoaștere a limbii române de către minoritățile naționale la un nivel care să permită renunțarea la traducerea actelor normative în limba rusă.

Consiliul reamintește că art. 9 pct. 1) al Convenției - cadru pentru protecția minorităților naționale impune statelor angajamentul de a recunoaște faptul că dreptul la libertatea de expresie a fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale include libertatea de opinie și libertatea de a primi și comunica informații sau idei în limba minoritară, fără ingerințe ale autorităților publice și independent de frontiere, dar și facilitarea accesului persoanelor aparținând minorităților naționale la mijloacele de informare, pentru promovarea toleranței și pentru a permite pluralismul cultural. În lumina standardelor internaționale enunțate, Consiliul reiterează că modificările propuse constituie o măsură regresivă și vor determina înrăutățirea situației persoanelor aparținând minorităților naționale ce cunosc și utilizează limba rusă de pe teritoriul Republicii Moldova.

Adițional, Consiliul constată cu regret că proiectul prevede excluderea alin. (3) din cadrul art. 56 al Legii 100/2017, potrivit căruia intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. Consiliul nu a identificat raționamente care ar fundamenta propunerea în cauză și consideră că, deși constituie o excepție de la regula generală privind intrarea în vigoare a actelor normative, prevederea se justifică prin scopurile pe care le urmărește.

¹ https://mecc.gov.md/sites/default/files/etnobarometru_moldova_2020_ro_0.pdf, pag. 18, Compartimentul 1.2. Auto-identificarea lingvistică

Or, protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale sau eliminarea unor lacune/contradicții din legislație constituie situații care justifică derogarea de la regulile generale în cazurile în care circumstanțele obiective impun acest lucru.

Având în vedere cele menționate mai sus, Consiliul recomandă excluderea pct. 28 și a modificărilor privind excluderea alineatelor (3) și (7) din conținutul art. 56 din cadrul pct. 30 de la Art. I, precum și excluderea Art. II. și Art. IV. alin. (3) din proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative).

Președinte

Digitally signed by Feldman Ian
Date: 2023.10.03 14:04:05 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ian FELDMAN

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69, tel. (+373 22) 26 60 00,
fax: (+373 22) 26 61 00, web: www.ccrm.md, e-mail: ccrm@ccrm.md

Nr. 03-484-23 din 02.10.2023
La nr. 18-69-9897 din 18.09.2023

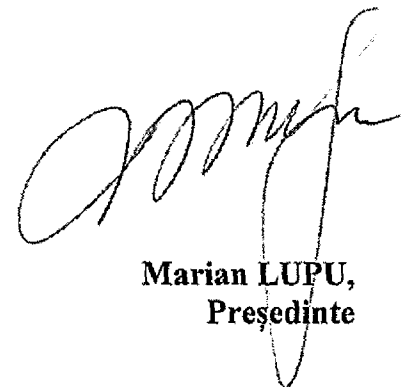
Ministerului Justiției

Copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la adresarea Cancelariei de Stat, înregistrată la Curtea de Conturi cu nr.757-23 la 19.09.2023, prin care a fost remis spre avizare proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023)*, autor – Ministerul Justiției, Vă informăm că Curtea de Conturi a examinat, în limita competențelor sale proiectul de hotărâre menționat.

În acest context, vă comunicăm lipsa oricăror obiecții sau propuneri la proiectul respectiv.

Cu respect,

Marian LUPU,
Președinte

Către: **Ministerul Justiției**
Copie: **Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru**
Cancelaria de Stat

Nr. 75/23-EC din 27 septembrie 2023

Ref: Proiectul legii privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative)

Asociația Businessului European (EBA Moldova) se adresează în contextul consultărilor publice demarate pentru modificarea Proiectului legii privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative), Legea 100/2017 cu privire la actele normative și urmare a examinării Vă comunicăm următoarele.

Constatăm cu regret că prevederea, actualmente în vigoare, *Articolul 34. Expertiza proiectului actului normativ, (4) Proiectele actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător se remit spre expertiză grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, împreună cu analiza impactului de reglementare (AIR), se exclude*, ceea ce presupune eliminarea societății civile și a asociațiilor de business la etapa de analiză a impactului de reglementare. Or, analiza impactului de reglementare a oricărui act normativ sau modificărilor la actele normative este elementul cheie în argumentarea/justificarea necesității modificării cu transparentizarea impactului asupra mediului de afaceri.

Conform ghidului publicat (link: https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/handbook-on-the-legal-approximation_varianta-de-tipar-no-copy_0.pdf) armonizarea cadrului legal ca element cheie în procesul de integrare cu succes a Republicii Moldova în UE, în speță capitolul 4.6: Efectuarea analizei impactului regulatoriu statuează expres importanța și necesitatea utilizării acestui instrument, după cum urmează:

- Transpunerea actelor juridice ale UE fără a analiza mai întâi efectele și opțiunile unor astfel de acte ar putea duce cu ușurință la o legislație moldovenească care este pe deplin armonizată, dar inaplicabilă. (citat din Raportul menționat supra)
- Efectuarea AIR-urilor va fi imperativă în timpul negocierilor de aderare pentru capitolele (financiare) cele mai solicitante, precum mediu, transport, energie și agricultură. Pentru ca poziția de negociere să fie realistă și implementabilă, acestea vor trebui definite în conformitate cu capacitățile Moldovei de a implementa acquis-ul UE. Aceste capacități nu pot fi evaluate fără a dezvolta o AIR adecvată (și uneori aprofundată). (citat din Raportul menționat supra)

- La elaborarea evaluărilor de impact, ca punct de plecare pentru Moldova, redactorii juridici ar trebui să utilizeze evaluările de impact elaborate de Comisia Europeană atunci când acel act UE a fost elaborat de UE în sine. (citad din Raportul menționat supra)

Respectiv concluzionăm că AIR este un instrument utilizat de UE. Or, Republica Moldova, țară candidat în UE aplică și ajustează cadrul său legal la bunele practici europene și aquisul comunitar.

Conform Chestionarului de Informații solicitat de Comisia Europeană Guvernului Republicii Moldova pentru pregătirea Avizului privind aplicarea Republicii Moldova pentru aderarea la Uniunea Europeană Partea I aprilie 2022, două întrebări referitor la AIR sunt listate:

- 13. Cum își exercită Parlamentul funcțiile legislative? Există un sistem de verificare, la nivel de Parlament, a compatibilității noilor legislații și modificărilor propuse în procedura parlamentară cu acquis-ul UE? Explicați și furnizați informații și exemple. Parlamentul solicită documente însoțitoare atunci când evaluează proiectele de lege, **cum ar fi evaluări de impact**, dovezi ale consultărilor publice?
- 48. **Sunt evaluările de impact** (fiscale, de reglementare, de mediu etc.) **pregătite sistematic pentru proiectele legislative și propunerile de politici?** Ce mecanisme există pentru a monitoriza implementarea efectivă a actelor juridice de către organismele publice (de exemplu, sistemul de monitorizare a politicilor în vigoare, cerințele de raportare, supravegherea administrativă și inspecțiile)?

Respectiv concluzionăm că AIR este un instrument utilizat de UE. Or, Republica Moldova, țară candidat în UE aplică și ajustează cadrul său legal la bunele practici europene și aquisul comunitar.

Indicele politicilor pentru IMM-uri Țările partenere estice 2020, EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTULUI SMALL BUSINESS PENTRU EUROPA, OECD statuează că *Republica Moldova a făcut progrese moderate în dezvoltarea în continuare a unui mediu de afaceri propice pentru IMM-uri. Moldova a avansat în implementarea Strategiei de dezvoltare a IMM-urilor 2012-2020 cu progrese substanțiale în reducerea reglementărilor împovărătoare, implementarea analizei impactului reglementării și furnizarea de servicii de dezvoltare a afacerilor pentru IMM-uri.*

În aceeași ordine de idei, potrivit raportului OECD (2021)¹, **o viziune greșită pare să prevaleze precum că, analiza ex-ante a impactului noilor reglementări care rezultă din procesul de aderare la UE nu este necesară, având în vedere angajamentul puternic la nivel politic față de avansarea în procesul de integrare în UE. Acest lucru creează riscul ca țările să nu reușească să efectueze în mod sistematic o analiză care sprijină implementarea legilor de transpunere. Ca rezultat, prea multe reglementări sub-optimale pot fi introduse, reducând eficacitatea și impactul noilor politici.**

Considerând cele menționate supra, instrumentul AIR aplicabil astăzi rămâne a fi unicul și cel mai eficient în asigurarea calității proiectelor actelor normative, în speță în procesul de armonizare legislativă la aquisul comunitar.

¹ Sursa: [https://one.oecd.org/document/GOV/SIGMA\(2021\)1/en/pdf](https://one.oecd.org/document/GOV/SIGMA(2021)1/en/pdf)

Rămânem la dispoziția Dvs., exprimând deschiderea și disponibilitatea comunității de afaceri de a oferi suportul și expertiza necesară în vederea ajustării cadrului legal pentru realizarea unei dezvoltări sustenabile în termen lung.

Cu deosebit respect,

Mariana RUFA,
Director Executiv
Asociația Businessului European

Ex: eugen.cozmulici@eba.md

Tel: 079188919

**MINISTERUL CULTURII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2012 str. Nicolae Iorga nr.21
e-mail: cancelaria@mc.gov.md
web: www.mc.gov.md

**MINISTRY OF CULTURE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2012 str. Nicolae Iorga nr.21
e-mail: cancelaria@mc.gov.md
web: www.mc.gov.md

Nr. 05-09/2649 din 02.10.2023
La nr. 18-69-9897 din 18.09.2023

Ministerul Justiției
Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Culturii a examinat proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023)*, și, în limitele competențelor funcționale, comunică următoarele.

La pct. 10 din proiectul hotărârii, la art. 27¹ alin. (1), din sintagma „jurisprudența practica Curții Constituționale” se exclude cuvântul „practica”.

La Nota informativă a proiectului hotărârii, rubrica 3. *Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi*, la pct. 3. *Reconceptualizarea notei informative și a structurii acesteia*, sintagma „Legii nr. 181/20214” se va substitui cu sintagma „Legii nr. 181/2014”.

Secretar de Stat

Ion BUDECI

Digitally signed by Budeci Ion
Date: 2023.10.02 15:30:56 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex. Tatiana Bordiniuc
Tel.: 022 823 802

MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

șoseaua Hîncești, 84, MD-2021, mun. Chișinău
Tel. +373 22 25-20-70; Fax. +373 25-22-93
e-mail: cancelariama@army.gov.md; web: www.army.md

Nr. 11/138 din 28.09.202

La nr. 18-69-9897 din 18 septembrie 2023

Ministerul Justiției

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Apărării a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023) și comunică următoarele obiecții și propuneri.

1. La pct.2 (art.1 alin.(2)) din proiect, cuvintele „și nici actelor care conțin norme de drept” se propun a fi substituie cu cuvintele „și nici actelor care nu conțin norme de drept.

2. La pct.4 (art.3, alin.(3)) din proiect, propoziția: „În cazul în care un tratat internațional la care Republica Moldova este parte conține alte prevederi decât actul normativ național, se aplică prevederile tratatului internațional”, se propune a fi revizuită și exclusă prin prisma normei constituționale art.4 alin.(2) și art.8 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova care prevede că: „Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional. Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.” Totodată, „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Menționăm, că termenul de „act normativ național”, în temeiul art.6 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative presupune în primul rând Constituția Republicii Moldova și alte acte normative.

În acest sens, se propune examinarea și preluarea practicii statelor membre UE de reglementare a acestui aspect, din art.21 al Legii României nr.24 din 27 martie 2000

privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative:

„Articolul 21. Raportul cu legislația comunitară și cu tratatele internaționale

(1) Soluțiile legislative preconizate prin noua reglementare trebuie să aibă în vedere reglementările în materie ale Uniunii Europene, asigurând compatibilitatea cu acestea.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în ceea ce privește dispozițiile cuprinse în tratatele internaționale la care România este parte.

(3) Când este cazul, se vor face propuneri de modificare și completare a actelor normative interne ale căror dispoziții nu sunt concordante cu cele ale actelor internaționale la care România este parte sau nu asigură compatibilitatea cu dreptul comunitar”.

3. La punctul 10 din proiect, se propune excluderea propoziției doi de la alin.(3) al art.27¹, reieșind din conținutul enunțului întâi al alin.(3) și a prevederilor punctului 3 subpct.1) din Nota informativă la proiect, care prevede că „analiza de impact ca document distinct se va efectua doar pentru proiectele de acte normative ce vizează activitatea de întreprinzător. Pentru celelalte proiecte de acte normative informația privind impactul acestora asupra domeniilor social, economic, de mediu sau oricare alt impact, se va include și dezvolta în nota de fundamentare”.

Respectiv, considerăm inoportună includerea în proiect a excepțiilor ce vizează realizarea analizei de impact, dat fiind faptul că conform celor enunțate analiza de impact ca document distinct urmează a se efectua doar pentru proiectele de acte normative ce vizează activitatea de întreprinzător.

4. La punctul 12 (art.29 alin.(1)) din proiect, se propune expunerea propoziției noi cu următorul cuprins:

„Pentru proiectele de acte care vizează modificarea unor alte acte normative, concomitent cu versiunea inițială, se elaborează tabelul comparativ, conform modelului indicat în anexa nr.4”.

Totodată, pentru unificarea cerințelor față de conținutul și rubricile necesare completării tabelului comparativ, se propune completarea proiectului de lege și expunerea anexei nr.4, similar celor existente.

5. La punctul 15 (alin.(5¹) art.32) din proiect, se propune expunerea cu următorul cuprins:

„(5¹) În avizele asupra proiectului de act normativ, autoritățile publice și reprezentanții societății civile prezintă recomandări și soluțiile normative asupra proiectului de act normativ. Avizele și recomandările trebuie să conțină obiecții și propuneri motivate, anexând, după caz, versiunea redactată a proiectului sau a unor prevederi. În cazul lipsei obiecțiilor și propunerilor motivate la proiectul de act normativ, se comunică lipsa de obiecții și propuneri.”

În context, propunem revizuirea alin.(5¹) art.32 prin prisma prevederilor pct.198 din Hotărârea Guvernului nr.610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, care reglementează exhaustiv conținutul avizului autorității/instituției publice, și anume:

„198. *Avizul autorității/instituției publice trebuie să conțină în mod distinct, după caz:*

1) *obiecțiile argumentate și explicite pe marginea cărora trebuie să se ajungă la un acord;*

2) *propunerile care poartă caracter de recomandare;*

3) *soluția pe care o susține (în cazul în care proiectul prevede mai multe opțiuni);*

4) *comunicarea lipsei de obiecții și propuneri.*”

Cu referire la excluderea din alin.(5¹) art.32 a textului ”...*autoritățile publice se expun exclusiv în privința soluțiilor juridice referitor la domeniile care intră în sfera lor de competență.*”, comunicăm că autoritățile publice urmează să se expună nu doar asupra proiectelor de acte normative în domeniile care intră în sfera lor de competență, ci și asupra proiectelor de acte normative în domeniile de activitate ce îi vizează (*ex.: proiectele Codului funciar al Republicii Moldova (număr unic 918/MAIA/2023), Codului urbanismului și construcțiilor al Republicii Moldova (număr unic 28/MIDR/2023)*).

6. La punctul 18 (art.37 alin.(4)) din proiect, urmează a fi revizuită redacția ce se referă la alineatul (4) în vederea identificării finalității modificării propuse (*se exclude, se substituie, etc.*).

7. La punctul 19 (art.38 alin.(3)) din proiect, se propune a fi revizuit și expus cu următorul cuprins:

„(3) În funcție de complexitatea și volumul actului normativ, termenul de examinare poate fi extins până la 30 de zile lucrătoare în cazul în care nu a stabilit altfel, cu informarea autorului proiectului actului normativ”.

Propoziția a doua din alin.(3): ”*Termenul de examinare nu poate fi prelungit dacă elaborarea actului normativ derivă dintr-un document de politici având un termen de executare restrâns*” se propune a fi exclusă, reieșind din posibilitatea apariției abuzului tergiversării sau urgentării termenului de elaborare/promovare a proiectelor de acte normative ce derivă dintr-un document de politici. Or, sub pretextul expirării termenului de promovare și aprobare stabilite în propoziția a doua din alin.(3) nu va fi asigurată pe deplin respectarea principiilor activității de legiferare, stabilite în art.3 al Legii cu privire la actele normative, precum: constituționalitatea; respectarea drepturilor și libertăților fundamentale; legalitatea și echilibrul între reglementările concurente; oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice; asigurarea transparenței, publicității și accesibilității; respectarea ierarhiei actelor normative.

Ministru

Digitally signed by Nosatii Anatolie
Date: 2023.09.28 15:49:54 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Anatolie NOSATÎ

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE ȘI INTEGRĂRII EUROPENE
AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS AND EUROPEAN INTEGRATION
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Str. 31 August 1989 80, MD-2012 Chișinău • Tel: (373 22) 578205 • Fax: (373 22) 232302 • <http://www.mfa.gov.md>

Nr. DI/3/041-11176 din 27 septembrie 2023

La nr. 18-69-9897 din 18 septembrie 2023

Ministerul Justiției
copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a examinat *proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023)* și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Mihai MÎȚU
Secretar General

Digitally signed by Mîțu Mihail
Date: 2023.09.28 15:57:20 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Red.: Badia Lidia
tel.: (022) 578 258

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova
Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova

MD 2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 75 tel. (373-22) 255-830, fax. (373-22) 255-236 e-mail: mai@mai.gov.md
www.mai.gov.md c/d 210105010370133, Ministerul Finanțelor, Trezoreria de Stat, IDNO 1006601000130

Nr. 44/22- 4414 din 29 septembrie 2023
La nr.18-69-9897 din 18 septembrie 2023

Ministerul Justiției
copie: **Cancelaria de Stat**

Ministerul Afacerilor Interne a examinat proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative, număr unic 805/MJ/2023), autor – Ministerul Justiției și, reieșind din limitele competențelor funcționale, comunică în ordinea argumentelor ce succed.

La proiectul de hotărâre:

Ținând cont de caracterul obligatoriu al dispoziției normative instituite la art. 42 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se impune necesitatea revizuirii denumirii proiectului hotărârii, în sensul în care, aceasta este neclară și nu exprimă cu claritate obiectul reglementării proiectului sau obiectivul acestuia. Or, astfel cum este dispus în prevederile articolului citat, denumirea actului normativ reprezintă numirea generică a actului în funcție de categoria acestuia, de autoritatea emitentă și de obiectul reglementării exprimat sintetic. Denumirea actului normativ trebuie să fie laconică și să exprime cu claritate obiectul reglementării.

La proiectul de lege:

La pct. 3 art. 2, forma logică rezultată din definiția „act cu relevanță UE” este ambiguă or, autorul proiectului nu redă claritate și nu denotă diferență când face referire la categoriile de „acte juridice europene” și la „legislația Uniunii Europene”.

În acest context, remarcăm că setul de norme de drept al Uniunii Europene operează cu termenul „legislația Uniunii Europene”, din care derivă două noțiuni distincte: „legislația primară a Uniunii Europene” și „legislația secundară a Uniunii Europene”.

Astfel, legislația primară reprezintă sursa supremă de legislație, care derivă din tratatele fondatoare ale Uniunii Europene, iar legislația secundară exprimă cadrul legislativ, bazat pe tratatele Uniunii Europene și include în special cele cinci acte juridice prevăzute în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene: regulamente, directive, decizii, recomandări și avize.

În textul definiției „analiza impactului”, pentru a exclude orice echivoc, inclusiv decizii arbitrare în raport cu necesitatea elaborării „analizei impactului”, este imperativ să se elimine acronimul „etc.” și să se prevadă expres toate domeniile care cad sub incidența analizei de impact, în sensul noțiunii în cauză.

La pct. 5, evocăm că, actuala redacție a art. 14 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative respectă principiile legalității, echilibrului, oportunității, coerenței, consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice, pe când redacția propusă de autor nu respectă totalitatea acestor principii or, modificarea propusă de autor indică despre existența Hotărârilor de Guvern ce nu au „caracter normativ” și nu respectă prevederile statuate în Constituția Republicii Moldova și Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, care stabilesc că Hotărârile de Guvern se adoptă pentru organizarea executării legilor și au caracter regulamentar, normativ.

Astfel, Hotărârile Guvernului nu pot reglementa relații sociale primare, deoarece acestea țin de domeniul legilor și sunt de competența legiuitorului, ele trebuie să concretizeze unele momente de procedură sau de fond ale legilor, să reglementeze detaliat anumite relații sociale (prin regulamente, instrucțiuni, statute, reguli, metodologii), dar nu le pot substitui.

La pct. 6 art. 20 alin. (1), prin sintagma „a rezultatelor activității de fundamentare” nu se detaliază în ce constă activitatea de fundamentare, ulterior poate genera duble interpretări în procesul de elaborare și promovare a actului normativ.

La pct. 7 art. 21 alin. (1) lit. e), se optează pentru excluderea cuvântului „expertizarea”, deoarece scopul expertizei anticorupție constă în prevenirea apariției unor reglementări care ar favoriza corupția.

Subsecvent, pentru a exclude orice risc de aprobare a unor reglementări juridice care pot favoriza corupția, este judicios ca expertiza respectivă să se realizeze după etapa de consultare publică și avizare a proiectului.

Inerent, reiterăm că expertiza anticorupție este pertinentă doar în privința unui proiect de act normativ definitivat, la care sunt anexate avizele, restul expertizelor, inclusiv sinteza obiecțiilor și propunerilor, precum și a sintezei recomandărilor reprezentanților societății civile, dacă acestea au fost înaintate.

Mai mult ca atât, din punct de vedere practic, menționăm că în procesul de elaborare a expertizei anticorupție, autorul acesteia trebuie să pătrundă în esența fiecărei norme juridice prevăzute în proiect, pentru a exclude orice risc de apariție a reglementărilor care pot favoriza corupția, iar acest scop nu poate fi realizat în absența documentelor enunțate supra.

La pct. 10 art. 27¹ alin. (3). pct. 5), sintagma „alte categorii de acte, stabilite de Guvern” este imprecisă și se recomandă expunerea expresă a tuturor categoriilor de acte normative care nu se supun analizei de impact.

La pct. 17 art. 34 alin. (1), atragem atenția asupra caracterului inaplicabil al normei respective, deoarece potrivit alin. (2) din articolul în cauză, expertiza anticorupție și cea de compatibilitate se efectuează concomitent cu avizarea proiectului.

Aferent considerentelor expuse supra, menționăm că proiectele de acte normative sunt remise spre avizare, respectiv expertizare (anticorupție și de compatibilitate) prin intermediul Cancelariei de Stat, după ce acestea sunt anunțate în ședințele secretarilor generali ai ministerelor.

În speță, la alin. (5), norma propusă de autor este vagă or, intenția autorului se rezumă la faptul că în urma efectuării unei expertize, sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor se completează.

Mai mult ca atât, atenționăm asupra apariției unui conflict de norme, în cazul operării modificărilor propuse la art. 34 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

La caz, menționăm că art. 32 alin. (6) din Legea prenotată, care potrivit proiectului în cauză, își va păstra redacția actuală, prevede că în urma avizării și consultării publice, autorul proiectului întocmește sinteza obiecțiilor și propunerilor autorităților publice, precum și sinteza recomandărilor reprezentanților societății civile, conform unuia dintre modelele indicate în anexele nr. 2 și nr. 3.

La pct. 18. art. 37 alin (4), se prezumă că autorul proiectului intenționează să excludă textul respectiv din Legea nr.100/2017.

Într-o astfel de situație, conținutul alin. (4) devine inutil deoarece dublează norma juridică din alin. (1) al art. 37 din legea prenotată, care prevede expres că „expertiza juridică este efectuată de către Ministerul Justiției și este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative elaborate de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome”.

La pct. 19 art. 38 alin. (3), textul „poate fi restrâns la cel mult jumătate sau extins” este evaziv or, dacă în cazul restrângerii termenului de avizare, consultare și expertizare, se prezumă că acesta poate fi redus până la 5 zile lucrătoare, atunci în cazul extinderii nu este clar cu câte zile poate fi mărit termenul – cu 5 zile sau la discreția autorului expertizei/avizului.

La pct. 24 art. 44 alin. (4), sintagma „actelor juridice europene” se va revizui or, în setul de norme de drept al Uniunii Europene nu se operează termenul respectiv.

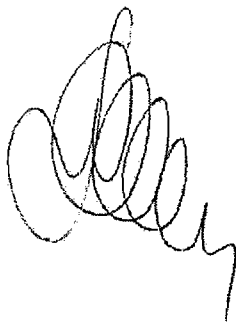
La pct. 26 alin. 51 alin. (4¹), sintagma „legi-cadru” se va omite, dat fiind faptul că atât în Constituția Republicii Moldova, cât și în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative sunt reglementate trei categorii de legi: constituționale, organice și ordinare.

În continuare, art. IV alin. (1) din proiectul de lege propus, stipulează că prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

În această ordine de idei, evocăm că la pct. 30 ce prevede modificarea articolului 56 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la alin. (2) se propune excluderea textului „și Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal,, , dat fiind faptul că Legea menționată este abrogată prin Codul vamal nr. 95/2021 (MO219-225/17.09.21, art.238; în vigoare din 01.01.24) și la data intrării în vigoare a prezentei legi, modificarea propusă va fi improbantă.

La pct. 34 art. 62 alin. (2²), se propune excluderea textului propus de autor „Dacă actul normativ se completează cu o diviziune nouă însemnată prin cratimă, poziția diviziunilor ulterioare însemnate cu cratimă se modifică corespunzător” or, utilizarea liniuțelor (cratimelor) în calitate de diviziuni ale elementelor structurale ale actului normativ, va crea dificultăți în procesul de aplicare a actului normativ, atunci când situația impune să se facă referință expresă la o normă juridică.

Ministru

Adrian EFROS

**MINISTERUL
AGRICULTURII
ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**MINISTRY
OF AGRICULTURE
AND FOOD INDUSTRY OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2004, Chisinau, 162 Stefan cel Mare si Sfânt Blvd
Tel. 20 45 08; E-mail:cancelaria@maia.gov.md;WEB:www.maia.gov.md

03. 10.2023 Nr.21-03/ 3054
La nr. _____ din _____

Ministerul Justiției
Copie: **Cancelaria de Stat**
la nr.18-69-9897 din 18.09.2023

Examinând proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023), comunicăm lipsa de obiecții.

Secretar general al Ministerului

Sergiu GHERCIU

Ex. M. Lepădatu
Tel. (022) 204 525

Nr.03-3115 din 09.10.2023

La nr.18-69-9897 din 18.09.2023

Ministerul Justiției

copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la *proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023)*, în limita competențelor funcționale, comunicăm următoarele.

Referitor la proiectul de lege:

La Art.I (Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative):

- la **pct.10** - considerăm binevenit de exclus cuvintele „străină, în special a”, expuse la alin.(1) din art.27¹. Or, cuvântul „străină” este un termen foarte vag, care poate fi interpretat diferit și poate crea confuzii. Mai mult, în contextul statutului Republicii Moldova de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană (UE), este indicat ca norma să facă trimitere expres la legislația UE.

De asemenea, la alin.(3) considerăm necesar de exclus sbpct.2) „proiectele actelor normative cu relevanță UE”. Analiza de impact pentru proiectele cu relevanță UE este **foarte importantă**, deoarece va oferi posibilitatea de evaluare a costurilor și beneficiilor atât pentru mediul de afaceri, pentru autoritățile statului, cât și pentru societate în general, ceea ce va contribui la stabilirea unei situații clare cu referire la acțiunile ce urmează a fi întreprinse de autorități. Analiza de impact va servi și un suport considerabil în procesul de negociere pentru transpunerea legislației europene în legislația națională și implementarea acesteia, deoarece negocierea privind transpunerea unei anumite norme urmează să fie însoțită de dovezi, bazate pe date care le va conține Analiza de impact;

- la **pct.17**, în vederea evitării paralelismelor în legislație, considerăm binevenit completarea art.35, alin.(3), după cuvintele „cu excepția” cu textul „proiectelor de acte prevăzute de articolul 28, alineatul (2) din Legea integrității nr.82/2017”, iar lit.a)-e) din alineatul respectiv necesită a fi excluse. Menționăm, că în procesul de legiferare este inadmisibilă instituirea aceluiași reglementări în două sau mai multe acte normative;

- la **pct.18**, propunerea, expusă la art.37, alin.(4) urmează a fi revăzută, deoarece autorul nu a indicat soluția normativă preconizată;

- la **pct.19**, conform conceptului nou, expertiza juridică se efectuează după avizarea proiectului de către autorități. În acest sens, prevederea ”*termenul general pentru avizare și expertiză este de 10 de zile lucrătoare*”, expusă la art.38, alin.(2) din proiect, creează confuzie: nu este clar dacă termenul de 10 zile este stabilit pentru fiecare etapă separat sau pentru ambele împreună.

Concomitent, propunem completarea art.38, alin.(2) cu o propoziție în următoarea redacție: „*Pentru proiectele actelor normative care se transmit spre avizare autorităților publice autonome termenul de avizare este de 20 de zile.*”. Propunerea reiese din necesitatea de a ține cont de actele normative care reglementează activitatea acestor autorități (Banca Națională, Consiliul Concurenței, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Comisia Națională a Pieței Financiare, etc.). *Spre exemplu:* avizul prezentat de Consiliul Concurenței se emite de Plenul Consiliului, care, potrivit art.45, alin.(1) din Legea concurenței nr.183/2012, se convoacă în funcție de necesitate, dar nu mai rar de 2 ori pe lună și respectiv, avizele, din practică, nu sunt prezentate în termenul solicitat.

- **la pct.28**, modificările propuse la art.54, alin.(2), care se referă la excluderea din textul actului normativ a traducerii în limba rusă și într-o limbă de circulație internațională reduc din povara asupra autorului, precum și asupra „autorității publice cu competență de adoptare, aprobare sau emitere”. Însă, propunerea în cauză creează un vid legislativ, cel puțin pe perioada de acțiune a Programului național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale. Or, traducerea în limba rusă nu este exclusă momentan, deoarece conform Notei informative, versiunea în limba rusă a actului normativ va fi inclusă în Registrul de stat al actelor juridice. Mai mult, ulterior va fi necesară traducerea în limba engleză. În acest sens, proiectul legii nu indică clar cine asigură traducerea, la ce etapă, cine asigură conformitatea cu versiunea română, cine suportă cheltuielile pentru traduceri, în baza cărei norme pot fi planificate aceste cheltuieli, etc. În context, considerăm oportun ca aspectele invocate să fie reflectate clar în conținutul proiectului.

- **la pct.31**, conform prevederilor art.7⁶, alin.(2) din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, *documentele sistemelor și resurselor informaționale de stat sunt: conceptul sistemului informational, caietul de sarcini al sistemului informational și regulamentul resursei informaționale*. Prin urmare, propunerea de modificare a art.58, alin.(2) necesită a fi expusă în următoarea redacție:

„la alineatul (2), cuvintele „conform regulamentului” se substituie cu textul „conform conceptului sistemului informațional și regulamentului”.

Secretar general

Digitally signed by Voicu Ina
Date: 2023.10.13 14:13:40 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ina VOICU

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. *07-09/5025* din *29.09.2023*
la nr. 18-69-9897 din 18.09.2023

Ministerul Justiției

Copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Ministerul Educației și Cercetării a examinat și susține, fără obiecții și propuneri, proiectul hotărârii de Guvern *cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative (număr unic 805/MJ/2023).*

Secretar general

Nadejda Velișco

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr.21/1-5101 din 03 octombrie 2023
La nr.18-69-9897 din 18 septembrie 2023

Ministerul Justiției
secretariat@justice.gov.md

Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Ca urmare a examinării *proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative)* (**număr unic 805/MJ/2023**), prin prisma competențelor legale, comunicăm următoarele.

Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) vizează modificarea Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative (**Art.I**), Legii nr.173/199 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale (**Art.II**) și Legii integrității nr.82/2017 (**Art.III**), în vederea asigurării dezideratului transpus în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.90/2023, referitor la perfecționarea procedurii de elaborare și expertizare a proiectelor de acte normative.

Pe de altă parte, în compartimentul nr.3 (principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi) al Notei informative la proiectul legii este enunțat faptul că, proiectul de lege prevede modificarea inclusiv a *Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază a activității de întreprinzător*, aspect care urmează a fi clarificat și revizuit, în condițiile în care Nota informativă reflectă sensul normei juridice și voința autorității publice care a elaborat actul normativ respectiv. În aceeași ordine de idei, respectarea structurii Notei informative consacrate prin anexa nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative constituie o regulă general-valabilă, inclusiv la art.34 alin.(1) al Legii nr.100/2017 fiind reglementată necesitatea efectuării expertizei proiectului actului normativ concomitent cu avizarea și consultarea publică a acestuia.

Cu referire la Art.I

Cu titlu de **remarcă generală**, în scopul facilitării elaborării unor acte normative menite să corespundă normelor de tehnică legislativă, în contextul în care conform

prevederilor proiectului de lege, se dispune realizarea expertizei juridice, după etapa avizării/consultării publice, se propune stabilirea expresă în textul Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a obligației Guvernului (sau după caz, a Ministerului Justiției) de a aproba aspecte metodologice/ghiduri privind regulile de tehnică legislativă, care ar asigura forma sistemică și coordonată a conținutului reglementărilor juridice și care ar avea caracter obligatoriu la elaborarea proiectelor de acte normative.

La *pct.5*, ce vizează expunerea art.14 în redacție nouă, considerăm necesară menținerea prevederilor existente care determină cercul de raporturi juridice pentru care se adoptă hotărâri de Guvern. Or, redacția propusă aferentă „hotărârii Guvernului cu caracter normativ”, impune necesitatea specificării și a cazurilor când se adoptă hotărâri ale Guvernului care nu au caracter normativ.

Mai mult ca atât, în contextul art.10 și 12 din Legea nr.100/2017, prin care legiuitorul a optat pe detalierea domeniilor pentru care se adoptă „legi organice”, respectiv „hotărâri ale Parlamentului”, sugerăm menținerea acestei perspective și în cazul „hotărârilor Guvernului”.

La *pct.13*, propunerea de completare a art.30 cu alin.(1¹), care detaliază aspectele ce trebuie descrise/explicate în compartimentul d) al Notei informative, considerăm că trebuie reflectate la anexa nr.1 „Structura notei de fundamentare la proiectul de act normativ” din Legea nr.100/2017. Or, dacă se optează pentru soluția descrierii în textul art.30 a compartimentului d) al Notei de fundamentare, respectiv se impune detalierea tuturor compartimentelor Notei de fundamentare.

La *pct.15*, insistăm asupra reexaminării redacției propuse la alin.(5¹) art.32, în parte ce ține de impunerea „restricției” ca autoritățile publice, în avizele asupra proiectului de act normativ, să se expună *exclusiv* în privința soluțiilor juridice referitor la domeniile care intră în sfera lor de competență. În speță considerăm că, odată ce proiectul de act normativ a fost remis autorității publice pentru avizare, se prezumă că este de competența acesteia a se expune pe marginea proiectului. Astfel, participantul la avizare nu poate fi restricționat/îngrădit în expunere doar asupra aspectelor ce vizează domeniile de activitate, autoritatea publică având obligația de a examina în detaliu reglementare propusă și după caz, de a-și expune punctul de vedere instituțional, cu sesizarea unor aspecte interdependente care însă pot afecta diverse raporturi juridice și care implicit pot excede sfera sa de competență. Respectiv, rămâne la latitudinea autorului proiectului și ca o prerogativă a ultimului, ca urmare a unui asemenea exercițiu normativ, în cadrul definitivării proiectului și întocmirii Sintezei obiecțiilor și propunerilor recepționate, să accepte sau să nu accepte aspectele sesizate.

La *pct.18*, ce vizează modificarea art.37, se va clarifica intenția autorului cu referire la modificările propuse la alin.(4).

La *pct.26*, ce prevede modificarea art.51, la alin.(4¹), obiectăm asupra sintagmei „legi-cadru” întrucât prevederile Legii nr.100/2017 nu operează cu asemenea

terminologie. În acest sens, sugerăm utilizarea sintagmei „act normativ de bază”, terminologie utilizată deja la art.47, 63, 64, 67 din legea menționată.

La *pct.30*, ce vizează propunerea de completare a art.56 cu alin.(3¹), care instituie faptul că „data intrării în vigoare a actului normativ poate fi modificată doar până la survenirea momentului intrării în vigoare a acestuia”, devine inoportună și lipsită de consistență normativă. Or, este lesne de înțeles că odată ce un act normativ a intrat în vigoare, modificarea ulterioară a datei intrării în vigoare nu va produce efectele juridice scontate. În caz contrar, silogismul ar putea fi aplicat pentru a reglementa faptul că un act normativ poate fi modificat doar atâta timp cât este în vigoare, că o normă legală care a fost modificată nu mai are conținutul normativ pe care-l avea până la modificare etc.

Cu referire la Art.II

În partea ce vizează intervenția normativă de modificare a Legii nr.173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale semnalăm că prin *Legea nr.52/2023 pentru implementarea considerentelor unor hotărâri ale Curții Constituționale* a fost dispus ca în textul actelor normative adoptate de Parlament să fie operată substituirea cuvintelor „limba de stat” cu cuvintele „limba română”.

Secretar general

Digitally signed by Țurcanu Angela
Date: 2023.10.04 07:46:03 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Angela ȚURCANU

*Ex.: Silvia Muntean
Tel.: 022250672
E-mail: silvia.muntean@midr.gov.md*

Piața Marii Adunări Naționale 1, mun. Chișinău, MD-2012, tel. +373-22-25-05-93, fax +373-22-23-40-64
E-mail: secretariat@midr.gov.md Pagina web: www.midr.gov.md

MD 2004, mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare și Sfânt, 162, tel. 022 20 45 87, e-mail: cancelaria@mediu.gov.md

Nr. 0210.23 din 13-05/2024

la nr. 18-69-9897 din 18.09.2023

Ministerul Justiției

copie: Cancelaria de Stat

În contextul examinării proiectului de hotărâre a Guvernului *privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023)*, intervenim cu următoarele propuneri și completări.

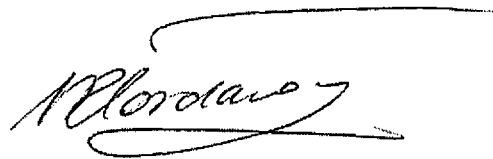
La pct. 10 prevederea va fi completată cu un aliniat nou, după cum urmează:

„(4) În cazul unui proiect de act normativ care prevede aprobarea unui plan sau program din domeniul agricultură, silvicultură, piscicultură, energetică, industrie, transporturi, gestionarea deșeurilor, gestionarea resurselor acvatice, comunicațiile electronice, turism, folosința funciară, planificarea urbană și rurală se realizează procedura de evaluare strategică de mediu conform Legii nr. 11/2017.”

La art. 32, alin. 5/1 considerăm că abordarea potrivit căreia *autoritățile publice se expun exclusiv în privința soluțiilor juridice referitor la domeniile care intră în sfera lor de competență*, este una corectă, aplicată în corespundere cu principiile UE de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative, totuși considerăm oportun de a da posibilitate autorităților care examinează proiectul să se expună pe marginea proiectului cu propuneri, care excedă nemijlocit sfera de competență, într-o notă suplimentară. Pe marginea propunerilor din nota suplimentară autorul proiectului nu va avea obligații de a se expune, rămânând la discreția acestuia de a lua în considerație propunerile formulate sau nu.

La art. 38 alin. (3) prevederea „*termenul de examinare poate fi restrâns la cel mult jumătate sau extins, cu informarea autorului proiectului actului normativ*” este neclară. Astfel, nu se desprinde care ar fi necesitatea de a informa autorul proiectului despre restrângerea termenului de examinare, sau dacă se referă la faptul că restrângerea termenului de examinare a proiectului poate fi efectuată de autorul proiectului, prevederea urmează a fi reformulată pentru a nu crea confuzii. Mai mult, sintagma „*poate fi restrâns la cel mult jumătate*” propunem să fie înlocuită cu sintagma „*poate fi restrâns, dar nu mai mic de 5 zile lucrătoare*”

Ministru

Iordanca-Rodica IORDANOV

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 24/3551 din 03.10.2023

La nr. 18-69-9897 din 18.09.2023

Ministerul Justiției

Copie: Cancelarie de Stat

Prin prezenta, Ministerul Sănătății a examinat Proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) număr unic 805/MJ/2023 și Vă comunică că susține proiectul cu următoarele propuneri.

1. pct. 15, la art. 32, alin. (3) după cuvintele „consultării publice” se introduc cuvintele „cu reprezentanții societății civile”, în acest sens solicităm oferirea unei clarități, cu privire la care proiecte de acte normative urmează a fi supuse consultărilor publice cu reprezentanții societății civile. Ca exemplu proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la alocarea surselor financiare, având ca temei decizia Comisie Situații Excepționale, urmează a fi supusă consultărilor publice cu reprezentanții societății sau nu.
2. Întru respectarea normelor de tehnică legislativă la pct. 29, art. 55, la aliniatul (3), pentru exprimare corectă se necesită substituirea „cuvintelor” cu „textul”, iar la pct. 33, la art. 61, alin. (3), se menționează despre substituirea „textului” cu „cuvintelor”.
3. pct. 37, la art. 70¹ alin. (2) cuvântul „cuprinzînd” urmează a fi substituit cu cuvântul „cuprinzînd”.
4. pct. 38, la art. 74, alin. (2) cuvântul „pînă” urmează a fi substituit cu cuvântul „până”.
5. pct. 41, la anexa nr. 1, cu privire la introducerea rubricii „nr. 4¹. Impactul de fundamentare”, Nota informativă nu conține o argumentare cu privire la necesitatea introducerii acestei rubrici.

Totodată Formularul tipizat al documentului de analiză a impactului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 conține deja prevederea cu privire la impactul „Analiza impacturilor opțiunilor”, Or urmează ca fiecare notă informativă a proiectului de act normativ să conțină efectele asupra cărora prevederile proiectului ar avea impact.

Secretar general

Digitally signed by Gantea Lilia
Date: 2023.10.03 13:26:50 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilia GANTEA

*Ex: Maxim Donici
tel :022268849*

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 885, +373 22 268 818; Fax. +373 22 738 781; e-mail: office@ms.gov.md
<https://ms.gov.md>

Ministerul Justiției

ref: opinia Secretariatului Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (805/MJ/2023)

Secretariatul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru a examinat proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (805/MJ/2023) și vine cu următoarele comentarii și propuneri:

1. Noțiunea de “analiză a impactului”

Ghidul privind buna reglementare al Comisiei Europene¹, definește analiza impactului în felul următor:

“Analiza impactului colectează dovezi pentru a evalua dacă viitoarele acțiuni legislative sau nelegislative sunt justificate și, în caz afirmativ, modul în care acestea pot fi concepute cel mai bine pentru a atinge obiectivele de politică relevante. Aceasta trebuie să:

- identifice și descrie problema care trebuie abordată;
- stabilească obiectivele acțiunii;
- formuleze opțiunile de intervenții, evalueze impacturile potențiale ale acestora și, după caz, identifice opțiunea preferată; și
- stabilească modul în care vor fi monitorizate și evaluate rezultatele preconizate.”

În contextul în care analiza de impact este utilizată frecvent la soluționarea problemelor create de cadrul normativ, propunem ca această abordare analitică să fie utilizată și la analiza actelor în vigoare, în vederea determinării necesității păstrării sau modificării/abrogării acestora, cel puțin pentru actele normative cu impact asupra activității de întreprinzător. Astfel, metodologia de analiză a impactului ar înlocui metodologia monitorizării implementării prevederilor actului normativ. Aceasta s-ar potrivi perfect cu următoarea funcție de bază care se regăsește în regulamentele tuturor ministerelor: “monitorizarea calității politicilor publice și actelor normative în domeniile de activitate specifice Ministerului, inclusiv în colaborare cu societatea civilă și sectorul privat”.

¹ Brussels, 3.11.2021 SWD(2021) 305 final COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Better Regulation Guidelines https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en

Prin urmare, propunem următoarea definiție a analizei de impact:

“Procesul de colectare a dovezilor pentru fundamentarea viitoarelor acțiuni normative și a actelor normative existente, prin identificarea și descrierea problemelor care trebuie abordate; stabilirea obiectivelor urmărite, legate de probleme; formularea opțiunilor de soluționare a problemelor și atingerea obiectivelor; evaluarea impacturilor potențiale al opțiunilor și identificarea opțiunii preferate.”

2. Modificări la sistemul informațional

Bunele practici internaționale sugerează asigurarea transparenței și clarității procesului de elaborare a actului normativ. Deoarece analiza de impact este un element cheie și indispensabil în acest proces, este imperativ de păstrat la pct. c), alin. (3) din art. 22 documentul care descrie rezultatele analizei de impact. Astfel, se propune de înlocuit documentul “studiu de cercetare” cu “analiza de impact, după caz”.

3. Excepții de la efectuarea analizei de impact

Analiza impactului este un proces și sistem esențial în asigurarea calității cadrului de reglementare, contribuind la prevenirea aprobării unor prevederi normative nejustificate și ineficiente, care pot genera consecințe mai mult negative decât pozitive societății. Suplimentar, în cadrul proceselor recente de evaluare a Moldovei de către structurile UE, existența unui sistem de analiză a impactului potrivit a fost o cerință importantă, iar situația din Moldova la acest capitol a fost constatată în detalii, fiind o parte integrală a rezultatelor evaluării. Astfel, **diminuarea calității/funcționalității sistemului de analiză a impactului ar contravine angajamentelor asumate** prin evaluările respective.

Principalele prevederi din proiectul de lege care ar face disfuncțional sistemul de analiză a impactului sunt următoarele:

- Excepția de la efectuarea analizei de impact pentru proiectele de acte normative care au relevanță cu legislația UE. La moment majoritatea proiectelor de acte normative sunt de acest gen. În viitor ponderea acestora va crește și mai mult. Astfel, în mod practic, analiza de impact aproape că nu se va mai efectua pe viitor. Mai mult ca atât, proiectul oferă atribuții Guvernului să excepteze și alte tipuri de acte normative de al analiza de impact, ceea ce ar duce, practic, la o disfuncționalitate a sistemului.
- Excluderea Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător din procesul de expertizare a actelor normative care au impact asupra activității de întreprinzător. Această procedură este unicul instrument prin care se asigură conformarea cu sistemul de analiză a impactului și asigurarea calității analizelor, dar și a actelor normative. Excluderea acesteia ar face sistemul disfuncțional. Mai mult ca atât, această modificare ar afecta transparența și

procesul de consultări cu părțile interesate, fiind perceput foarte negativ de comunitatea de afaceri și societatea civilă.

În cele din urmă, aceste modificări ar duce la diminuarea drastică a scorului și poziției Moldovei în clasamentele internaționale și rapoartele de evaluare care țin de calitatea actului de guvernare, transparenței și procesului de consultări cu societatea civilă.

Este important de menționat următoarele documente/angajamente susținute de UE care prevăd necesitatea existenței unui sistem de analiză a impactului potrivit în țările membre UE, precum și în Moldova:

- **Manualul Centrului de Armonizare din Moldova, elaborat cu suportul UE “Armonizarea legislației ca element cheie pentru succesul procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană”²**

Manual menționează următoarele despre importanța și necesitatea efectuării analizei impactului în procesul de armonizare:

“Transpunerea actelor juridice ale UE fără a analiza mai întâi a efectelor și opțiunilor unor astfel de acte s-ar putea solda ușor cu o legislație națională armonizată integral, dar inaplicabilă. În ceea ce privește evaluarea impactului, unica soluție care însă nu este posibilă pentru Republica Moldova este de a nu-și armoniza sistemul cu acquis-ul UE identificat pentru un sector, astfel cum s-a stabilit în AA. Totuși, modul în care Republica Moldova decide să implementeze aceste obligații rămâne la discreția autorităților naționale. Evaluarea impactului măsurilor necesare pentru implementarea AA/Agendei de asociere poate ajuta la identificarea diferitor opțiuni în procesul orientat spre același obiectiv și demonstrează faptul că Republica Moldova are nevoie de mai mult timp pentru implementare și/sau are nevoie de o amânare a implementării după intrarea în vigoare. Cu cât eforturile de transpunere depuse de autoritățile moldovene sunt mai bine adaptate la situația juridică, instituțională și financiară din Republica Moldova, cu atât este mai mare certitudinea că acestea vor fi ușor aplicabile în practică, transformările necesare fiind mai realizabile, iar reformele vor avea o legitimitate publică mai largă.

Efectuarea AIR va fi imperativă în perioada negocierilor de aderare pentru cele mai solicitante (din punct de vedere financiar) capitole, cum sunt mediul, transporturile, energia, agricultura. În cazul în care poziția negocierilor urmează să fie realistă și implementabilă, acestea vor fi stabilite în conformitate cu capacitățile Republicii Moldova de implementare a acquis-ului UE. Capabilitățile Republicii Moldova nu pot fi evaluate fără elaborarea unui AIR corespunzător (și aprofundat în anumite cazuri).

În procesul de elaborare a studiului de impact, autorii proiectelor de acte din Republica Moldova ar trebui să utilizeze, în calitate de punct de plecare, studiile de impact elaborate de Comisia Europeană

² <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/manual-armonizarea-legislatiei-ca-element-cheie-pentru-succesul-procesului-de-integrare>

pentru actele UE. Acestea ar putea fi utile pentru a determina impactul care ar putea fi așteptat în Republica Moldova. Lista studiilor de impact elaborată de Comisia Europeană și avizele de însoțire ale Comitetului de control normativ sunt accesibile pe website-ul Comisiei Europene.”

- **Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – o mai bună legiferare: unirea forțelor pentru îmbunătățirea legislației**³ pune un mare accent pe analiza impactului, fiind menționate următoarele:

„Evaluarea impacturilor și eliminarea costurilor inutile

Punerea în aplicare de către statele membre a legislației UE poate, de asemenea, să influențeze în mod semnificativ impactul acesteia asupra cetățenilor și întreprinderilor. Solicităm statelor membre să ne furnizeze feedback cu privire la estimările noastre privind beneficiile și costurile asociate anumitor acte legislative după punerea lor în aplicare. Vom utiliza acest feedback pentru evaluările și revizuirile ulterioare ale legislației.”

- **“Chestionar: Informații solicitate de Comisia Europeană Guvernului Republicii Moldova pentru pregătirea Avizului privind cererea Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană, Partea I, aprilie 2022”**⁴, conține întrebări cu privire la existența și calitatea sistemului de analiză a impactului, printre care:

“13. Cum își exercită Parlamentul funcțiile legislative? Există un sistem de verificare, la nivelul Parlamentului, a compatibilității noii legislații și a modificărilor propuse în cadrul procedurii parlamentare cu acquis-ul UE? Explicați și furnizați informații și exemple. Parlamentul solicită documente însoțitoare atunci când evaluează proiectele de lege, cum ar fi **evaluări ale impactului**, dovezi ale consultărilor publice?”

48. Sunt **evaluările impactului** (fiscal, de reglementare, de mediu etc.) pregătite în mod sistematic pentru proiectele legislative și propunerile de politici? Ce mecanisme există pentru a monitoriza punerea în aplicare eficace a actelor juridice de către organismele publice (de exemplu, sistemul de monitorizare a politicilor existent, cerințele de raportare, supravegherea administrativă și inspecțiile)?”

În răspuns la aceste întrebări, Moldova a descris detaliat sistemul de analiză a impactului existent, inclusiv gradul de acoperire a proiectelor de acte cu analiza de impact. Prin urmare, considerăm că **sistemul de AI** nu poate fi schimbat în sensul diminuării importanței și calității acestuia, deoarece funcționalitatea acestuia **a devenit parte la angajamentele asumate față de UE prin completarea chestionarului**.

³ Bruxelles, 29.4.2021 COM(2021) 219 final

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0219>

⁴ https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/chestionar_p.1-final-ue.pdf

- “Chestionar Partea a II-a Informații furnizate de Guvernul Republicii Moldova la Chestionarul Comisiei Europene”⁵, include următoarele întrebări:

CAPITOLUL 20: ÎNTREPRINDEREA ȘI POLITICA INDUSTRIALĂ. Iulie 2022

33. Au fost **evaluate efectele legislației asupra mediului de afaceri**, în special pentru întreprinderile mici? Dacă nu, există vreun plan de lansare a unei astfel de evaluări?

34. **Ce proceduri există pentru a evalua impactul noii legislații asupra întreprinderilor?** Vă rugăm să detaliați evaluarea economiei informale în rândul IMM-urilor și dacă există măsuri avute în vedere pentru a aborda această problemă, dacă sunt semnificative?

- **OCDE/SIGMA. Principiile administrației publice, ediția 2017**⁶

Anul acesta, la solicitarea Comisiei UE, Programul OECD/SIGMA a efectuat evaluarea administrației publice din Moldova, în conformitate cu principiile expuse în raportul menționat supra. Printre principiile de evaluare se regăsește următorul:

“Elaborarea politicilor: Principiul 10: Procesul de elaborare a politicilor și de elaborare a legislației se bazează pe dovezi, iar **evaluarea impactului este utilizată în mod consecvent în toate ministerele.**”

În răspuns la aceste întrebări au fost oferite informații despre sistemul de analiză de impact și exemple aleatorii. Astfel, aprecierea Moldovei va ține cont de sistemul existent și orice schimbare în sensul afectării calității acestuia va contravine rezultatelor evaluării.

- **Indicele politicilor privind IMM-urile. Țările Parteneriatului Estic. 2020. Evaluarea punerii în aplicare a “Small Business Act” pentru Europa. OCDE**⁷

În cadrul evaluării punerii în aplicare a “SMALL BUSINESS ACT” pentru Europa, elaborat de UE, s-a concluzionat că, din 2016, Republica Moldova a înregistrat progrese moderate în dezvoltarea în continuare a unui mediu de afaceri favorabil pentru IMM-uri. Moldova a avansat în implementarea Strategiei de dezvoltare a IMM-urilor 2012-2020 cu progrese substanțiale în reducerea reglementărilor împovărătoare, **implementarea analizei impactului de reglementare** și furnizarea serviciilor de dezvoltare a afacerilor pentru IMM-uri.

Ținând cont de cele expuse supra, nu este acceptabilă exceptarea de la analiza de impact a proiectelor actelor normative cu relevanță UE. Totodată, este inadmisibil ca “alte categorii de acte, stabilite de Guvern” să fie exceptate de la analiza de impact, deoarece cerințele privind transparența și calitatea de legiferare ar trebui să țină de competența legii. Mai mult ca atât, cerințele care țin de analiza de impact sunt aplicabile și autorilor de acte normative care nu sunt subordonați Guvernului.

⁵ <https://gov.md/ro/content/informatii-solicitate-de-comisia-europeana-catre-guvernul-republicii-moldova-pentru>

⁶ <https://www.sigmaxweb.org/publications/Principles-of-Public-Administration-2017-edition-ENG.pdf>

⁷ <https://www.oecd.org/publications/sme-policy-index-eastern-partner-countries-2020-8b45614b-en.htm>

u toate acestea, considerăm important ca Guvernul să creeze un mecanism de coordonare și suport în elaborarea analizelor de impact în cazurile cu relevanță pentru legislația UE. Fiecare minister beneficiază de suportul permanent din partea mai multor donatori, având la dispoziție numeroși experți sectoriali. Mecanismul propus ar prevedea implicarea tuturor experților existenți în procesul de planificare a procesului de efectuare a analizelor de impact pentru transpunerea multitudinii de acte normative UE, cu identificarea perioadei, expertizei, efortului și fondurilor necesare pentru elaborarea analizelor. Suplimentar, experții ar fi implicați și în elaborarea nemijlocită a analizelor de impact. Această soluție s-ar plia perfect cu următoarea acțiune asumată de Guvern prin Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027 (aprobat prin hotărâre de Guvern pe data de 6 septembrie curent):

“3.2.1. Evaluarea cadrului de reglementare al mediului de afaceri, legat de armonizarea acestuia cu legislația UE pentru asigurarea nedepășirii împovărării antreprenorilor și selectarea celor mai puțin invazive soluții din toate țările membre UE”. Acest proces poate fi discutat și pe platforma Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru, în cadrul Grupului de lucru nr. 5 „Creșterea competitivității Republicii Moldova în contextul aderării la UE”.

Suplimentar, se propune ca în modificarea la alin. (1) din art. 29 cuvintele “rezultatele activității de documentare” să fie substituite cu “rezultatele activității de fundamentare”, deoarece rezultatele documentării este un proces de fundamentare care se descrie în nota de fundamentare, iar la finele acestor cuvinte se va adăuga “, analiza impactului”. Această modificare este esențială, deoarece analiza de impact este premergătoare etapei de elaborare a actului normativ și vine să fundamenteze necesitatea și conținutul acestuia.

4. Evaluarea calității actelor normative care reglementează activitatea de întreprinzător

Se propune păstrarea expertizei Grupului de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător, prin includerea acesteia în redacția propusă la art. 34, ca alin. (2):

“(2) Proiectele actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător și analiza de impact al acestora, se remit spre expertiză grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător”

Păstrarea acestei expertize este crucială pentru buna implementare și conformare cu cerințele sistemului de analiză a impactului. Argumente în acest sens sunt prezentate și în compartimentul anterior. Totodată atenționăm că expertizarea proiectului de către Grupul de lucru se referă nu atât la respectarea rigorilor metodologice a analizei de impact, cât la respectarea principiilor de reglementare a activității de întreprinzător stabilite în Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, Legea nr. 161/2011 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător și Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

În cazul în care se dorește simplificarea și scurtarea procesului de legiferare pentru proiectele cu relevanță UE, propunem operarea modificărilor la Hotărârea de Guvern nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, fiind permisă expertizarea analizei de impact împreună cu proiectul actului normativ de către Grupul de lucru după înregistrarea proiectului în ședința secretarilor de stat. Astfel, procedurile legate de analiza de impact vor decurge concomitent cu procesul de avizare.

Alineatele următoare se vor renumera corespunzător.

Suplimentar, se propune de accentuat că această expertiză se efectuează concomitent cu avizarea, prin următoarea redacției a alineatului următor, (alin. (2) în proiect, care va deveni alin. (3):

“(3) Expertiza anticorupție, de compatibilitate cu legislația UE și a **actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător** se efectuează concomitent cu avizarea.”

5. Monitorizarea implementării actelor normative

Se propune includerea unui alineat nou la art. 75 cu următorul conținut:

“(1) Pentru actele cu impact asupra activității de întreprinzător, implementarea prevederilor actelor normative se monitorizează prin analiza impactului, în scopul identificării necesității menținerii, modificării sau abrogării prevederilor acestuia.”

Suplimentar, proiectul condiționează inițierea procesului de monitorizare prin următoarele:

“În cazul existenței informației oficiale despre implementarea acestuia, inclusiv date statistice, practica judiciară națională și internațională, opiniile și avizele părților interesate, analiza cărora permite aprecierea obiectivă a gradului de implementare a actului normativ supus monitorizării.”

Propunem excluderea acestor condiții, deoarece necesitatea revizuirii unui act normativ poate apărea în baza unor probleme/semnale apărute înainte de a fi generate date statistice și informații oficiale de alt gen.

6. Propuneri suplimentare

Adițional, propunem următoarea modificare la Legea nr. 100/2017:

„Articolul 56 alineatul (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.7–17, art.34), se completează la începutul alineatului cu următorul enunț „Pentru legile care reglementează activitatea de întreprinzător în partea ce se referă la stabilirea de obligații, cerințe sau interdicții suplimentare în desfășurarea activității economice.”

Aceasta modificare se impune deoarece reglementările aprobate frecvent, în special în contextul procesului de armonizare, modifică foarte des regulile și cerințele pentru agenții economici, fără să fie acordată o perioadă rațională pentru conformare și ajustarea proceselor interne în întreprindere. Prevederea propusă se va aplica doar la cazurile când situația pentru comunitatea de afaceri se va înrăutăți, adică introducerea unor cerințe suplimentare, astfel ca modificările pozitive, ca spre exemplu pachetele de modificări legislative elaborate în procesul de dereglementare, să nu fie limitate în sensul termenului de intrare în vigoare.

Cu respect,

Digitally signed by Ion Lupan
DN: cn=Ion Lupan, o=Consiliul
Economic pe langa Prim-
ministrul RM, ou=Secretariat,
email=ion.lupan@gov.md, c=MD
'Date: 2023.10.06 17:02:19 +03'00

Ion Lupan
Șef Secretariat

06.10.2023

022-250-373

MD-2033, mun. Chișinău,
Piața Marii Adunări Naționale, 1

www.consecon.gov.md
consecon@gov.md

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-14 nr. 529
13 octombrie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

Ministerului Justiției,
Copie: Cancelariei de Stat

la nr.805/MJ/2023
din 02 octombrie 2023

În contextul solicitării de a preaviza proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) Direcția generală juridică din cadrul Secretariatului Parlamentului ține să informeze că în anul 2022, Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative a fost supusă evaluării ex-post juridice. Drept urmare, Raportul de evaluare ex-post juridică conține un șir de propuneri întru ajustarea prevederilor Legii nr.100/2017 la realitățile existente.

În acest context, în ordinea argumentelor ce se succed se prezintă suplimentar sugestii în vederea îmbunătățirii proiectului de lege înaintat pentru avizare prealabilă.

La Art.I din proiectul de lege, ce vine să modifice Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative:

- **La pct.2, ce modifică art.1,** norma propusă pentru a fi exclusă va avea următorul cuprins: ” și nici actelor care nu conțin norme de drept” după cum este prevăzut în Legea nr.100/2017.

- **Pct.3, ce modifică art.2:**

- textul ”act cu relevanță UE” se va substitui cu textul ”act normativ cu relevanță UE” în corespundere cu prevederile art.31 prevăzut la pct.14 din proiect care vizează direct normele ce se referă la actele normative cu relevanță UE”.

- este oportun de a reformula noțiunea de ”analiza impactului”, deoarece formularea propusă prin proiect prezintă nu o definiție, ci etapele de efectuare a unei analize de impact.

Totodată, urmează a fi modificată Legea nr. 235/ 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, în sensul utilizării limbajului unitar și aducerii în concordanță a noțiunilor. Mai mult, potrivit art.13 alin.(2) al Legii nr. 235/ 2006, prevede că *actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ*, spre deosebire de prezentul proiect de lege care, potrivit notei informative „*analiza de impact este*

un document distinct și se va efectua doar pentru proiectele de acte normative ce vizează activitatea de întreprinzător.”

- **Prevederile pct.4 din proiect** urmează a fi excluse în contextul art.4 și art.8 din Constituție și a principiului *Pacta sunt servanta*.

- **Pct.6, ce modifică art.20:**

- după cuvintele "alineatul (1)" se va completa cu cuvintele "lit.a)" ;
- examinat prin prisma pct.11 din proiect, presupunem că autorii au în vedere "activitatea de documentare" și nu activitate de fundamentare. Este necesară revizuirea noțiunii, or activitate de fundamentare nu este definitivată în proiectul de lege.

- se va evita utilizarea formulării "după caz" și formulărilor cu caracter ambiguu, ce lasă vădit loc de interpretare și se vor indica concret cazurile când sunt obligatorii rezultatele activității de documentare și efectuarea analizei de impact. Or, ulterior actul normativ va fi admisibil sau nu spre examinare în procedura legislativă, iar în acest sens considerăm că autoritățile publice trebuie să-și consolideze capacitățile administrative în vederea efectuării analizelor de impact la toate proiectele de acte normative.

- **La pct.7, ce modifică art.21:**

- este de menționat că textul propus pentru lit.c) a alin.(1) din art.21 este de prisos deoarece potrivit pct.1 din proiect cuvintele "notă informativă" se substituie cu cuvintele "notă de fundamentare" în tot cuprinsul Legii nr.100/2017.

- completarea art.21 alin.(1) cu lit.f¹) este de prisos deoarece cuvântul "expertizarea" deja include și "expertiza juridică".

- **La pct.10, ce modifică art.27¹** întru evitarea unor situații confuze, la alin.(5) se vor indica expres care alte categorii de acte necesită efectuarea analizei de impact.

- **În pct.13, ce modifică art.30** norma alin.(2¹) necesită a fi prevăzută la singular. Introducerea termenului "impact de fundamentare" necesită a fi definită în Lege, în compartimentul "Noțiuni".

- **La pct.14, ce modifică art.31 alin.(1) și (2)**, cuvintele "acte normative" se vor substitui cu cuvintele "proiectele de acte normative" întru corespundere cu denumirea articolului 31.

- **În pct.15**, cu privire la avizarea repetată a proiectelor de acte normative, **art.32 alin.(7)** din Legea nr.100/2017 prevede că „Dacă, în urma avizării și consultării publice, proiectul actului normativ a fost completat cu aspecte și concepte noi sau dacă mai mult de 30% din textul proiectului actului normativ a fost modificat, acesta trebuie remis repetat spre avizare și consultare publică.” În același timp, Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, stabilește o procedură diferită, mai complexă, de examinare a obiecțiilor neacceptate sau acceptate parțial la etapa de avizare a proiectelor de acte normative. Astfel, indiferent de aspectele noi introduse sau gradul de modificare a versiunii inițiale a proiectului, acesta va fi supus unei avizări repetate (examinări suplimentare din partea participanților la avizare) în cazul unor obiecții neacceptate sau acceptate

parțial de către autor, indiferent de natura și numărul acestora. În acest scop, proiectele urmează a fi analizate și discutate în cadrul unor ședințe interministeriale/interinstituționale (pct.204) sau prin intermediul mijloacelor electronice (procedura electronică) (pct.205), iar în cazul în care nu se ajunge la consens, în cadrul ședinței secretarilor generali ai ministerelor (pct.214) și, ulterior, în cadrul ședințelor de lucru a membrilor Guvernului (pct.222). Astfel, se constată că actele normative enunțate stabilesc prevederi diferite cu privire la condițiile de inițiere a procedurii de avizare repetată a proiectelor de acte normative, elaborate de Guvern.

Atragem atenția că inițiativele legislative elaborate de către deputați și cele elaborate de Guvern nu întotdeauna parcurg aceleași etape ale legiferării. În acest sens, atestăm existența divergențelor între *Legea nr.100/2017* și *Regulamentul Guvernului*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr.610/2018* referitor la etapele elaborării proiectului de act normativ. În acest context, **se propune următoarea redacție a propoziției a doua din alin.(4) al art.32 "Proiectele actelor normative elaborate de către deputații în Parlament se transmit spre avizare, expertizare și consultare publică anterior înregistrării acestora în Parlament."**

- În denumirea propusă pentru **art.36** din *Legea nr.100/2017* cuvintele "Uniunii Europene" se vor substitui cu abreviere "UE" după cum este prevăzut la pct.3 din proiect.

- **Pct.18, ce modifică art.37:**

- modificarea alin.(4) este una neclară și necesită a fi redactată. Se presupune că autorul urma să excludă textul propus.

- în cuprinsul nou al alin.(7) textul "constatărilor și a" necesită a fi exclus ca fiind de prisos.

- **La pct.19, ce modifică art.38:**

- se propune reformularea denumirii art.38 din *Legea nr.100/2017* în felul următor: "Termenele de avizare și expertizare". Formularea recomandărilor face parte din procesele respective. Mai mult ca atât, conținutul articolului nu conține termenele pentru formularea recomandărilor.

- se recomandă excluderea alin.(1). – în contextul propunerii expuse în prezentul aviz la pct.15.

- la alin.(2) textul "altele decât cele indicate la alin.(1)" se va exclude.

- în alineatul (3) după cuvântul "informarea" se va completa cu cuvântul "scrisă";

- se consideră necesară excluderea textul "intrării și" din alin.(5) al art.38.

- **La pct.20, ce modifică art.39**, se consideră oportun de a prevedea că autorul proiectului respinge obiecțiile și recomandările cu argumentarea respingerii. La fel, întru respectarea cerințelor tehnicii legislative cuvântul "propunerile" se va substitui cu cuvântul "recomandările".

- **Pct.21, ce modifică art.40:** este necesar de a indica unde se exclud cuvintele "în vigoare", acestea fiind utilizate de două ori în redacția actuală a lit.g).

- În pct.24, ce modifică art.44 alin.(4) textul "care au ca scop transpunerea actelor juridice europene" se va exclude, ca fiind de prisos.

- La pct.30, ce modifică art.56, cu referire la alin.(3) și (7), cuvintele „se exclud” se substituie cu cuvintele „se abrogă”.

- La pct.31, ce modifică art.58, se propune următoarea redacție a alin.(1):
"(1) Registrul de stat al actelor juridice are caracter public și conține un ansamblu de date sistematizate referitoare la categoriile actelor normative prevăzute la art.6 lit.a)-f)."

- La pct.34, ce modifică art.62, propunem ajustarea prevederilor ce țin de tehnica legislativă, astfel încât modificarea actelor să fie realizată prin schimbarea și redarea într-o formulare nouă a întregului element structural (de ex. alineat, articol etc.), dar nu prin substituirea, excluderea unor cuvinte, cifre, sintagme ori prin completarea cu unele cuvinte, enunțuri. O astfel de modalitate de operare a modificărilor va permite o înțelegere mai facilă și mai exactă a intenției normative, va exclude erorile tehnice care apar la modificarea fragmentară a actelor normative, mai mult utilizarea unor astfel de tehnici la operarea modificărilor în actele normative este în consonanță cu practica UE preluată de România și de alte state ale UE.

- La pct.40, ce modifică în art.78, cât privește reglementarea modului de aplicare a normelor de tehnică legislativă proiectelor de acte cu privire tratatele internaționale, considerăm judicioasă ajustarea, în conformitate cu practica de redactare, a prevederilor alin.(2) din acest articol. Ținem să informăm, că actualmente, în practică, data și locul încheierii/semnării tratatului internațional se indică în cuprinsul art.1/pct.1 al actului normativ și nu în denumirea acestuia.

- Cu referire la etapele de elaborare a proiectelor de acte normative, se constată că Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.610/2018, stabilește pași suplimentari ce urmează a fi realizați de autorii proiectelor de acte normative (elaborate de Guvern), care nu sunt reglementați în Legea nr.100/2017. Astfel, pct.178-189 din Regulamentul Guvernului stabilește procedura de „Înregistrare și anunțare a proiectelor de acte” prin conferirea numărului de înregistrare unic și examinarea/aprobarea proiectelor ce urmează a fi promovate de Guvern în cadrul ședinței secretarilor generali ai ministerelor. În acest sens, se recomandă asigurarea concordanței dintre prevederile actelor normative enunțate cu privire la etapele de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative.

- Un aspect problematic a fost depistat ce ține de elaborarea actelor normative conexe, în special a legilor de modificare a unor acte normative. Implementarea multor legi este imposibilă fără ajustarea cadrului normativ conex. În practică, de cele mai multe ori, autorii inițiativelor legislative elaborează două legi, prima fiind legea-cadru, iar a doua fiind legea de modificare a cadrului normativ conex. Experiența atât a Parlamentului, cât și a Guvernului a demonstrat că de cele mai multe ori legile de modificare a cadrului normativ conex fie se elaborează și se adoptă cu depășirea termenului stabilit în dispozițiile finale ale legii-cadru, fie nu se

mai elaborează. Acest fapt face dificilă, iar uneori chiar imposibilă implementarea *de facto* a reformelor promovate, precum și creează neconcordanțe între diferite acte normative și deficiențe de interpretare.

- În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.386/17.06.2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice "La fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de politici publice se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative, în conformitate cu Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative." Se constată existența vidului în acest sens în Legea nr.100/2017. Astfel, se propune completarea Capitolului II din Legea nr.100/2017 cu prevederi ce vor stabili că "Concepțiile și strategiile de stat pe direcțiile principale ale politicii interne și externe a statului se aprobă prin acte normative care, de regulă, fac parte din categoria legilor ordinare."

- Legea nr.100/2017 nu reglementează prin ce act normativ (Hotărâre Parlamentului sau Decretul Președintelui) se declară un eveniment de importanță națională (de ex. Decretul Președintelui nr.935/2018 privind declararea anului 2019 Anul Familiei și Hotărârea Parlamentului nr.246/2021 privind declararea anului 2022 Anul recunoștinței față de veteranii de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova).

- Cu privire la articolele din proiectul de lege ce prevăd modificarea actelor normative conexe, propunem următoare redacție:

Art. II. - Legea nr.173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a acelor oficiale (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 183-185, art. 653), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Pe tot textul legii, sintagma „Agenția Informațională de Stat „Moldpres” se substituie cu sintagma „Instituția publică „Agenția Informațională de Stat „Moldpres”.

La articolul 1 alineatul (1), cuvintele „cu traducerea în limba rusă și în alte limbi, conform legislației” se exclud.

Art. III. – Art.47 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.50, art.237), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul (8) va avea următorul cuprins:

(8) Proiectele de legi și/sau propunerile legislative înaintate de deputați se prezintă în limba română.

alineatul (10) se abrogă.

Art. IV. - Legea nr.382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova), 2001, nr. 107, art. 819), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 8 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Statul asigură publicarea, conform legislației, a actelor normative, comunicărilor oficiale și altor informații de interes public”.

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

(3) Pe teritoriile în care persoanele aparținând unei minorități naționale constituie o parte considerabilă din populație, actele autorităților administrației publice locale se publică în limba română și, după caz, cu traducere în limba minorității respective”.

Articolul 12 alineatul (1) se abrogă.

Art. IV. - La articolul 2 din Legea nr. 92/2004 privind procedura publicării și republicării actelor normative și a rectificărilor operate în ele (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 64-66, art. 352), cu modificările ulterioare, textul „cu traducere în limba rusă și în alte limbi”, se exclude.

Art. V. – Articolul 28 din Legea integritatii nr. 82/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 229-243, art. 360), cu modificările ulterioare, se modifica dupa cum urmeaza:

alineatul (4) va avea urmatorul cuprins:

„(4) Expertiza anticoruptie, cu exceptiile stabilite la alin. (2) și (3), se efectueaza de catre Centrul National Anticoruptie concomitent cu avizarea si consultarea publica a proiectului de act normativ. In procesul de efectuare a expertizei anticoruptie se aplica prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.”;

alineatele (6) si (7) se abroga. ”

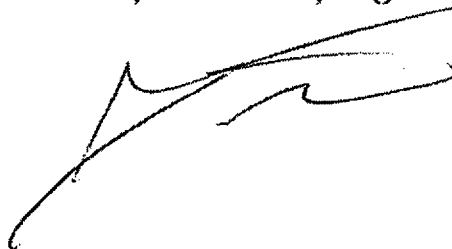
• **La Articolul VI care va conține ”Dispoziții finale și tranzitorii”** propunem următorul cuprins al alin.(3):

(3) În perioada de acțiune a Programului național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2023-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 115/2023, la solicitarea Cancelariei de Stat, Instituția publică „Agenția Informațională de Stat „Moldpres” va asigura traducerea în limba rusă a legilor promulgate de Președintele Republicii Moldova, conform unui plan de traducere întocmit la fiecare 6 luni”.

ION CREANGĂ
Șeful Direcției generale

Ex.: Viorica Stratiev
tel.: 022.820.584
e-mail: viorica.stratiev@parlament.md

ex. :Lilia Bordei
tel.022.820.585
e-mail: viorica.stratiev@parlament.md

SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE
AL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

„03 ” octombrie 2023

Nr. E/10435

La scrisoarea Cancelariei de Stat
nr. 18-69-9897 din 18.09.2023

Ministerul Justiției

În copie: **Cancelaria de Stat**

Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (în continuare - *Serviciu*) a examinat proiectul hotărârii de Guvern „*Cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative)*” (**număr unic 805/MJ/2023**) și, în limita competenței funcționale, comunică despre susținerea acestuia, cu următoarele mențiuni.

1. La punctul 19 din proiectul de lege, articolul 38 alineatul (5) stabilește că „*curgerea termenelor începe în ziua intrării și înregistrării proiectului la autoritatea sau instituția care efectuează avizarea/expertizarea*”.

Considerăm oportun a remarca faptul că, sunt întrunite situații în care scrisorile prin care sunt remise proiectele actelor normative la avizare sunt remise către autoritățile publice participante la avizare, spre finalul zilei de lucru.

Prin urmare, luând în considerare norma propusă în proiect, curgerea termenului de avizare va începe din ziua respectivă, fapt ce atestă că termenul acordat autorității publice pentru avizare este din start diminuat cu o zi lucrătoare.

În aceste circumstanțe, luând în considerare faptul că unele acte normative sunt complexe și urmează a fi examinate minuțios, considerăm importantă orice zi acordată pentru avizare.

Astfel, considerăm oportun ca curgerea termenelor de întocmire a avizelor, de formulare a recomandărilor și de efectuare a expertizelor să înceapă din ziua următoare zilei intrării și înregistrării proiectului la autoritatea sau instituția care efectuează avizarea/expertiza.

Raționamentul expus este analogic conceptului reglementat la articolul 385 alineatul (1) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, potrivit căruia „*Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului*”.

În această ordine de idei, luând în considerare consecința survenită în cazul neîncadrării în termenul acordat pentru avizare (se va considera aviz pozitiv tacit), considerăm oportună operarea modificărilor expuse în aviz.

2. Potrivit punctului 29 din proiectul de lege, se operează modificări la articolul 55 alineatul (3), astfel încât, se interzice trimiterea în actul normativ la un act normativ de nivel inferior.

Deși este evidentă intenția autorului, derivată din conceptul că hotărârea Guvernului cu caracter normativ este un act care se adoptă de Guvern pentru organizarea executării legilor, precum și luând în considerare forța juridică a actului superior, totuși, în unele acte normative se face trimitere la unele acte normative de nivel inferior, în vederea asimilării exacte a prevederilor legale și simplificării procesului de căutare de către destinatarul final al actului normativ.

Astfel, reiterăm că admiterea efectuării unor trimiteri exacte la unele acte de nivel inferior (denumirea, numărul și data actului normativ) într-un act de nivel superior, nu vine să subordoneze actul normativ elaborat, ci are ca efect asimilarea eficientă a mesajului final al normei și crearea unor legături exacte între actele normative conexe, care reglementează (tangential) aceleași raporturi juridice.

Prin urmare, considerăm oportună excluderea sintagmei „la alineatul (3), după cuvintele „de trimitere” se introduc cuvintele „ , precum și trimiterea la un act normativ de nivel inferior”,” de la punctul 29.

Alexandru MUSTEAȚA
Director

Digitally signed by Musteața Alexandru
Date: 2023.10.06 10:27:25 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**SERVICIUL
PREVENIREA ȘI COMBATEREA
SPĂLĂRII BANILOR**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26, Tel. (+373) 21-21-20, www.spsb.gov.md office@spcsb.gov.md

Nr. 01/2-30-1481 din 26 septembrie 2023

MINISTERUL JUSTIȚIEI

E-mail: secretariat@justice.gov.md

Copie: **CANCELARIA DE STAT**

E-mail: cancelaria@gov.md

La nr. 18-69-9897 din 18.09.2023 cu privire la solicitarea avizării proiectului de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023)*, autor – **Ministerul Justiției**, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, intervine cu următoarele propuneri.

Cu referire la completarea art. 3 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, observăm că denumirea normei face trimitere la principiile activității de legiferare, care presupune activitățile și procesul de elaborare a actului normativ, iar propunerea de completare a acestui articol cu o nouă propoziție care se referă la modul de aplicare a actului normativ național în cazul existenței unui tratat internațional cu prevederi distincte, este improprie.

Or, conform art. 4 alin. (2) din Constituție, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

La fel, conform art. 2 alin. (3) din Codul de procedură civilă, dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sunt stabilite alte norme decât cele prevăzute de legislația procedurală civilă a Republicii Moldova, se aplică normele tratatului internațional dacă din acesta nu rezultă că pentru aplicarea lor este necesară adoptarea unei legi naționale.

Potrivit art. 2 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod. Principiile generale și normele dreptului internațional și ale tratatelor internaționale la care

Republica Moldova este parte constituie elemente integrante ale dreptului procesual penal și nemijlocit dau naștere drepturilor și libertăților omului în procesul penal.

Prin urmare, reieșind din actele normative care prevăd aplicarea tratatului internațional ținând cont de anumite condiții, în dependență de domeniul de aplicare al actului normativ, se propune renunțarea inițiativa de modificare a prevederilor art. 3 alin. (3) din proiect.

Cu privire la modificarea art. 20 alin. (1) lit. a), considerăm ca fiind neîntemeiată lăsarea la discreție publicarea rezultatelor activității de fundamentare, or reieșind din principiile activității de legiferare conform art. 3 alin. (1) lit. d) și e), de oportunitate și coerență a normelor juridice, cât și de asigurare a transparenței, publicității și accesibilității întregului proces, se impune, fără excepții publicarea în toate cazurile a rezultatelor activității de fundamentare.

La art. 27¹ alin. (1) din proiect, se propune excluderea cuvântului „practica”, reieșind din faptul că se conține termenul de „jurisprudență”.

La art. 31 alin. (1), se propune înlocuirea cuvântului „promovează” cu termenul corespunzător sensului normei juridice, reieșind din etapele de legiferare descrise la art. 20, și anume, „adoptă”.

La art. 32 alin. (5¹), se propune excluderea cuvântului „exclusiv” din conținutul normei, considerăm că nu este justificat, în mod obiectiv, ca reprezentanții societății civile să nu fie condiționați și limitați în dreptul de formulare a obiecțiilor sau propunerilor motivate asupra proiectului de act normativ, iar în cazul altor autorități publice, dreptul de a formula obiecții sau propuneri motivate să fie limitat, în mod imperativ. Or, în ipoteza depășirii a domeniului care intră în sfera de competență a autorității publice, obiecțiile sau propunerile pot să se bazeze pe caracterul similar ar raporturilor reglementate, pe experiența instituției, inclusiv în urma interacțiunii cu alte autorități publice competente conform proiectului de act normativ, în vederea asigurării unui mecanism eficient și viabil de funcționare și interacțiune a autorităților publice.

La art. 37 alin. (4), din motivul lipsei unei părți a propoziției, nu este clar modul în care autorul propune intervenirea asupra textului indicat.

Cu referire la excluderea ultimei propoziții de la alineatul (5) din art. 37, care prevede termenul de 3 zile de transmitere a actelor normative adoptate de Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare, pentru a fi înregistrate în Registrul de stat al actelor juridice, se apreciază ca fiind inoportună excluderea acestuia, iar în vederea asigurării unei surse sigure și actualizate a actelor normative emise la nivel național, inclusiv de organele centrale de specialitate, existența unui termen pentru transmiterea și înregistrarea acestora în Registrul de stat al actelor juridice. Din aceste considerente, se propune modificarea termenului de 3 zile, în favoarea excluderii acestuia.

La art. 38 alin. (5) expus în redacție nouă, care prevede „curgerea termenului începe în ziua intrării și înregistrării proiectului la autoritatea sau instituția care efectuează avizarea, ori în ziua publicării proiectului în Sistemul informațional pentru avizare/expertizare”, menționăm că art. 383 alin. (2) din Codul civil, prevede faptul că, *indiferent de temeiul apariției, termenul se calculează după regulile stipulate în prezentul titlu, iar conform art. 385 alin. (1) Cod civil, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe*

parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Din aceste considerente, se propune aducerea în concordanță a prevederilor art. 38, alin. (5) din proiect, sau excluderea alineatului, reieșind din incidența prevederilor Codului civil.

Cu privire la propunerea de modificare a art. 40 lit. c) și d), prin excluderea cuvintelor „*în original*” din textul normelor, se propune renunțarea la inițiativa de modificare, or se impune ca rapoartele de expertiză, avizele și recomandările să fie anexate la dosarul de însoțire a proiectului actului normativ, or se referă la procedura de legiferare, reprezintă acte emise de autorități în scopul expunerii asupra proiectului de act normativ, nefiind certă care altă utilizare ar putea să aibă actele menționate remise, care ar justifica utilizarea originalului în alte scopuri și anexarea la dosarul de însoțire a unor copii.

În aceeași ordine de idei, privind modificarea art. 55 alin. (3), și anume completarea normei cu interzicerea imperativă de trimitere la un act normativ de nivel inferior, se propune renunțarea la inițiativa dată, or aceasta este lipsită de argumente logice.

Andrian MUNTEANU,

Director adjunct

Digitally signed by Munteanu Andrian
Date: 2023.09.26 17:12:32 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MD - 2012, mun.Chishinău, str.Sfatul Țării, 26
tel.: 250-900, fax.: 250-922, e-mail: secretariat@spps.md

MD - 2012, Chisinau; 26, Sfatul Tarii Street,
tel.: 250-900, fax.: 250-922, e-mail: secretariat@spps.md

03 octombrie 2023

Nr. 2/2276

Ministerul Justiției

Copie: **Cancelaria de Stat**

la nr.18-69-9897 din 18.09.2023

Serviciul de Protecție și Pază de Stat a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (*număr unic 805/MJ/2023*) și vă comunică despre susținerea proiectului menționat *supra*.

Totodată, *pentru a exclude orice echivoc și a face claritate în proiect*, propunem următoarele.

La Art. I. din proiect (Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative):

1. În punctul 7, propunem de a exclude litera *f*) *expertiza juridică* de la alin.(1) art.21 (*Etapele elaborării proiectului actului normativ*), din considerente de inoportunitate, or, litera e) propusă în redacție nouă stabilește *consultarea publică, avizarea și expertizarea proiectului actului normativ* (care presupune și expertiza juridică). Astfel, art.34 (*Expertiza proiectului actului normativ*), fiind expus în redacție nouă, stabilește expres că *autorul proiectului asigură prezentarea acestuia către autoritatea publică responsabilă pentru efectuarea expertizelor anticorupție, juridice, de compatibilitate cu legislația UE, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate de actul normativ [...]*.

2. În punctele 18 și 33, modificările operate la art.37 alin.(4) și la art.61 alin.(3), respectiv, necesită a fi revizuite din punct de vedere gramatical, al scopului și finalității urmărite, astfel încât să fie respectate normele de tehnică legislativă.

3. În punctul 19, redacția alineatului (3) din primul enunț de la art.38 necesită a fi revizuită/completată, în partea ce ține **extinderea** termenului de examinare a proiectului actului normativ, or, în acest sens, această normă trebuie să fie una exhaustivă, care va conține perioada exactă de extindere/prelungire a termenului de examinare a proiectului.

Director adjunct

Digitally signed by Popa Vasile
Date: 2023.10.03 08:45:43 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Vasile POPA

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/15443 din 03.10.2023

La nr.18-69-9897 din 18.09.2023

Ministerul Justiției

Copie: Cancelaria de Stat

Centrul Național Anticorupție (în continuare - CNA), a examinat, în limitele competenței funcționale, proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (privind procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative) (număr unic 805/MJ/2023), și comunică următoarele.

Cu referire la amendamentele propuse la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și Legea integrității nr.82/2017 care vizează expertiza anticorupție a proiectelor de acte normative, CNA își exprimă dezacordul și îngrijorarea privitor la formula propusă de proiect, care stabilește că expertiza anticorupție se efectuează concomitent cu avizarea și consultarea publică a proiectului, și nu a asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.

Una din măsurile de control al integrității în sectorul public reprezintă, potrivit cadrului legal național și, în special, a Legii integrității nr.82/2017, efectuarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative, care reprezintă identificarea în proiectele de acte normative a riscurilor de corupție, a factorilor care le generează, precum și înaintarea recomandărilor pentru înlăturarea lor.

Ca urmare, reglementările propuse prin proiectul de lege referitor la expertiza anticorupție nu sunt corelate cu politicile statului aprobate la nivel național, și anume, nu sunt conforme prevederilor Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2023, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56/2017. Această Strategie, reprezintă un document de politici la nivel național, care statuează foarte clar obligativitatea transmiterii tuturor proiectelor de acte normative, pasibile expertizei anticorupție, după definitivarea în urma avizării, la CNA pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În acest sens, se menționează că la prioritatea II.3. *Transparență și responsabilitate în fața cetățenilor, acțiunea 22*, Strategia prevede revizuirea și aprobarea modificărilor la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative în sensul instituirii obligativității

efectuării expertizei anticorupție asupra proiectului actului normativ definitivat, termen scadent fiind trimestrul II al anului 2022.

Totodată, ținând cont de impactul și obiectivele expertizei anticorupție (prevenirea manifestărilor de corupție prin excluderea factorilor de risc din proiecte, oferirea garanțiilor suplimentare de desfășurare a procesului legislativ în interesul cetățenilor și în interes public) efectuarea expertizei anticorupție concomitent cu avizarea proiectului diminuează din rolul și din scopul/menierea expertizei anticorupție, prevăzut chiar în același act normativ, și nu în ultimul rând diminuează substanțial eforturile de prevenire a corupției și asigurării integrității în cadrul sectorului public. Legea nr.100/2017 stabilește că, „*Expertiza anticorupție [...] are menirea de a preveni apariția unor reglementări care ar favoriza corupția, prin elaborarea recomandărilor în vederea revizuirii reglementărilor respective sau în scopul diminuării efectelor negative ale acestora*”. Astfel, raționamentul care stă la baza efectuării expertizei anticorupție asupra proiectului definitivat constă în faptul că proiectul nu poate suferi alte modificări, deoarece acele modificări pot conține în sine norme coruptibile.

De asemenea, remarcăm că expertiza anticorupție în calitate de instrument de prevenire a corupției în Republica Moldova, care se aplică din 2006 se bucură de apreciere la nivel regional din partea țărilor Europei de Sud-Est care sunt membre ale Inițiativei Regionale Anticorupție (în continuare - RAI). Astfel, în cadrul Atelierului regional privind instrumentele IT de prevenire a corupției, care a avut loc pe data de 12.09.2018, la Chișinău, activitatea de expertiză anticorupție și soft-ul ”e-Expertiza”, pentru întocmirea rapoartelor de expertiză anticorupție, au fost apreciate drept exemple pozitive, necesare și utile pentru țările din regiune. Semnalăm că, atelierul de lucru a fost parte a Planului de activitate al Inițiativei Regionale Anticorupție (RAI) pentru perioada 2018-2020, obiectivul strategic fiind consolidarea integrității prin intermediul unor reguli și proceduri transparente.

Până în prezent, în cadrul diferitor evenimente (seminare, școli de vară, traininguri etc.), expertiza anticorupție efectuată de către CNA este adusă drept exemplu de către RAI ca fiind una din cele mai bune practici pentru prevenirea corupției în legătură cu promovarea proiectelor de acte normative, și recomandă pentru țările Europei de Sud-Est (Albania, Croația, Bosnia și Herțegovina, Montenegro, Macedonia de Nord, România) de a prelua și implementa acest instrument de prevenire.

În aceeași ordine de idei, se prezintă constatările unui studiu consacrat analizei impactului expertizei anticorupție pe parcursul a 2 ani (2019-2020) și care a analizat modul în care expertiza anticorupție poate contribui la stoparea promovării intereselor cauzatoare de prejudicii. Potrivit studiului: „*Chiar dacă Legea nr.100/2017 a statuat obligativitatea expertizei anticorupție, totuși, în contrast cu reglementările precedente, autorii proiectelor actelor normative, pot remite proiectul spre expertiză la orice etapă (dar nu în versiunea definitivată și după avizarea cu toate instituțiile interesate), totodată*

fiind, aparent, scutiți de obligația de a argumenta luarea în considerare sau ignorarea recomandărilor formulate în REA. [...] O astfel de abordare pare să submineze substanțial din eficiența, relevanța și impactul REA, deoarece versiunea expertizată de CNA și versiunea definitivă a proiectelor ar putea să fie consistente diferite, inclusiv la nivel conceptual. În același timp, oferirea latitudinii și discreției autorilor în a include sau nu constatările EA în sinteza avizelor la proiectele promovate, amplifică și mai mult riscul ignorării constatărilor și recomandărilor REA și diminuează substanțial eforturile de prevenire a corupției și asigurării integrității în cadrul sectorului public.”

Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003 și semnată de Republica Moldova la 28 septembrie 2004, în art.5 pct.3 prevede că fiecare stat parte se străduiește să evalueze periodic instrumentele juridice și măsurile administrative pertinente pentru a determina dacă acestea sunt corespunzătoare pentru a preveni și combate corupția.

Subsidiar, se accentuează și faptul că potrivit Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție, în procesul de expertiză anticorupție, este evaluat inclusiv gradul de respectare de către autor a rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului și a exigențelor prestabilite de prevederile nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional. Astfel, raportul de expertiză anticorupție atribuie un compartiment distinct evaluării aspectelor ce vizează consultarea de către autorul proiectului a cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate și examinarea de către autorul proiectului a recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii. Respectiv, va fi dificil de evaluat gradul de respectare a transparenței în procesul decizional dacă a fost respectată de autor sau nu, odată ce proiectul de lege examinat propune ca expertiza anticorupție să fie efectuată concomitent cu avizarea și consultarea publică.

Astfel, raționamentul efectuării expertizei anticorupție și importanța impactului acesteia, se poate realiza doar asupra prevederilor proiectului definitiv și nu concomitent cu avizarea și consultarea publică. Or, expertiza anticorupție este unul din principalele instrumente de prevenire a corupției, care asigură evitarea apariției unor reglementări care ar favoriza corupția și oferă garanții suplimentare de desfășurare și organizare a procesului legislativ în interesul cetățenilor și în interesul public.

Mai mult, odată cu acordarea Republicii Moldova a statutului de *țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană*, prevenirea și lupta anticorupție devin o prioritate și un angajament al autorităților naționale. *Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană* la angajamentul 3: Combaterea corupției, măsura propusă de Comisia Europeană prevede: *3.2 Creșterea substanțială a gradului de*

utilizare a recomandărilor CNA. Pentru realizarea acestei priorități este imperativ ca expertiza anticorupție asupra proiectelor de acte normative să se efectueze asupra proiectului definitivat, potrivit avizelor și recomandărilor înaintate în procesul de consultare publică și avizare.

Nu în ultimul rând semnalăm că, nota informativă la proiect nu conține nici un comentariu echidistant și pertinent care justifică realizarea scopului invocat prin modificarea Legii integrității nr.82/2017, și nu a Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, iar pentru a nu admite tergiversarea promovării proiectelor de acte normative, expertiza anticorupție să fie efectuată concomitent cu avizarea, și nu asupra unui proiect definitivat. Or, una din condițiile importante ale etapei de elaborare este fundamentarea proiectului de act normativ, nota informativă întocmită în acest scop urmând să conțină informații exhaustive și cât mai detaliate despre condițiile ce au determinat elaborarea, inclusiv impactul proiectului urmare a implementării acestuia.

Respectiv, pentru a asigura o implementare uniformă a cadrului legal ce reglementează expertiza anticorupție și promovarea în continuare a unei atitudini intolerante față de corupție, menținerea și consolidarea obiectivului expertizei anticorupție pentru a identifica în proiectele de acte normative riscurile de corupție, a factorilor care le generează, precum și înaintarea recomandărilor pentru înlăturarea lor, se impune în mod imperios reformularea modificărilor propuse la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și excluderea din proiect acelor propuse la Legea integrității nr.82/2017, în sensul instituirii obligativității efectuării expertizei anticorupție asupra proiectului definitivat. Doar în așa mod, un obiectiv primordial al statului de prevenire a apariției unor noi reglementări care ar favoriza corupția, va putea fi atins.

În această ordine de idei, CNA vine cu o serie de recomandări pentru proiectul de lege propus, care au drept scop eliminarea neconcordanțelor legislative care au generat controverse și interpretări la implementarea mecanismului de expertiză anticorupție.

1. Art. I potrivit proiectului - Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative:

a) la pct.7, se recomandă completarea articolului 21 alineatul (1) cu litera f/1) cu următorul cuprins: „f/1) expertiza anticorupție”, iar litera f/1 devine litera f/2);

b) la pct.17, se impune reformularea textului propus pentru art.34 și 35 și se propune următorul cuprins:

„Articolul 34. Expertiza proiectului actului normativ

(1) Autorul proiectului asigură prezentarea acestuia către autoritatea publică responsabilă pentru efectuarea expertizelor anticorupție, juridice, de compatibilitate cu legislația UE, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate de actul normativ.

(2) Expertiza de compatibilitate cu legislația UE se efectuează concomitent cu avizarea.

(3) Expertiza anticorupție se realizează după definitivarea proiectului de act normativ potrivit avizelor, expertizei de compatibilitate și a rezultatelor consultărilor publice.

(4) Expertiza juridică se realizează la etapa finală, după definitivarea proiectului de act normativ potrivit avizelor, expertizei anticorupției și de compatibilitate și a rezultatelor consultărilor publice.

(5) Constatările expertizelor sunt expuse în nota de fundamentare la proiectul de act normativ.

(6) În urma efectuării fiecărui tip de expertiză, autorul proiectului întocmește sinteza recomandărilor, conform unuia dintre modelele indicate în anexele nr. 2 și nr. 3. Constatările expertizelor pot fi incluse într-o singură sinteză.

(7) Dacă, în urma efectuării expertizelor, proiectul actului normativ se completează cu aspecte și concepte noi sau dacă mai mult de 30% din textul proiectului actului normativ este modificat, acesta trebuie remis repetat spre avizare, expertizare și consultare publică.

Articolul 35. Expertiza anticorupție

(1) Expertiza anticorupție reprezintă identificarea în proiectele de acte normative a riscurilor de corupție, a factorilor care le generează, precum și înaintarea recomandărilor pentru înlăturarea lor. Categoriile factorilor care determină apariția riscurilor de corupție se referă la deficiențele proiectului sub aspectul formulării, coerenței legislative, al transparenței și accesului la informații, al exercitării drepturilor și obligațiilor persoanei, al exercitării atribuțiilor autorității publice, al mecanismelor de control, al răspunderii și sancțiunilor.

(2) Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament, cu excepția:

- a) documentelor de politici;
- b) actelor cu caracter individual de reanieri de cadre;
- c) decretelor Președintelui Republicii Moldova;
- d) dispozițiilor Guvernului;
- e) hotărârilor Guvernului de aprobare a avizelor asupra proiectelor de legi și decrete ale Președintelui Republicii Moldova;
- f) tratatelor internaționale, actelor de acordare a deplinelor puteri și de exprimare a consimțământului Republicii Moldova de a fi legată prin tratat internațional.

(3) Expertiza anticorupție este efectuată conform Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată de Colegiul Centrului Național Anticorupție. Metodologia se publică pe pagina web a Centrului Național Anticorupție.

(4) Expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin.(2) și art.6 lit.e)–h), se efectuează de către Centrul Național Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.

(5) Expertiza anticorupție a proiectelor actelor normative prevăzute la art.6 lit.e)–h) este efectuată de către autorii proiectelor, în conformitate cu Metodologia de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative departamentale, aprobată de Colegiul Centrului Național Anticorupție. În cazul proiectelor ce conțin reglementări care vizează domeniile vulnerabile la corupție, Centrul Național Anticorupție acordă asistență la efectuarea expertizei anticorupție.

(6) Centrul Național Anticorupție poate antrena în efectuarea expertizei anticorupție specialiști din afara instituției, iar autoritățile publice pot acorda asistență la efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție, în limita competențelor acestora.

(7) După recepționarea raportului de expertiză anticorupție, autorul proiectului completează nota informativă la proiect cu informația privind constatările acestei expertize și include în sinteză obiecțiile și propunerile Centrului Național Anticorupție.”

c) la pct.21, în conextul modificărilor formulate pentru litera f) se propune excluderea cuvintelor „*raportul de expertiză al Centrului*”.

2. Art.III - Legea integrității nr.82/2017, se impune în mod imperios excluderea din textului proiectului a modificărilor propuse.

În cele din urmă, apreciind proiectul prin prisma prevederilor art.25 alin.(1) alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) al Legii integrității nr.82/2017 și ținând cont de faptul că proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice și poate suferi modificări și completări, solicităm condescendent expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Digitally signed by Cojocaru Vadim
Date: 2023.10.04 10:04:08 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Director adjunct

Vadim COJOCARU